

4045.

Врз основа на член 48 став (4) и член 49 став (2) од Законот за данокот на додадена вредност („Службен весник на Република Македонија“, број 44/99, 86/99, 8/01, 21/03, 19/04, 33/06, 101/06, 114/07, 103/08, 114/09, 133/09, 95/10, 102/10, 24/11, 135/11, 155/12, 12/14, 112/14, 130/14, 15/15 и 129/15), министерот за финансии донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА
СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДАНОК
НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ**

Член 1

Во Правилникот за спроведување на законот за данок на додадена вредност („Службен весник на Република Македонија“, број 65/1999, 17/2000, 28/2000, 66/2000, 29/2003, 90/2005 и 106/2006) во членот 13 став (1) зборовите: „исплата според член 48 од Законот се поднесува најдоцна до 30-ти јуни од календарската година која следи по календарската година во која подносителот на барањето го извршил прометот“, се заменуваат со зборовите: „враќање според член 48 од Законот се поднесува најдоцна во рокот утврден во ставот (1) од истиот член од Законот.“

Член 2

Во членот 14 став (2) зборовите: „исплата се поднесува најдоцна до 30-ти јуни од календарската година која следи по календарската година“ се заменуваат со зборовите: „враќање се поднесува најдоцна во рокот утврден во членот 49, став (1) од Законот.“

Член 3

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 20-6183/1

17 август 2015 година
СкопјеМинистер за финансии,
Зоран Ставрски, с.р.

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И
ВРСКИ**

4046.

Врз основа на член 68 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Службен весник на Република Македонија“ бр.199/14 и 44/15), министерот за транспорт и врски донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА СТАНДАРДИ И НОРМАТИВИ ЗА
УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ**

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ**Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат стандардите и нормативите за урбанистичко планирање кои се применуваат при изработување и спроведување на урбанистичките планови, урбанистичко-планските документации, регулациски план на генерален урбанистички план, урбанистичко-проектна документација и општите акти од Законот за просторно и урбанистичко планирање.

Член 2

Заради обезбедување на услови за похумано живеење и работа на граѓаните, рамномерен и одржлив просторен развој на населените места и градбите, рационално и одржливо користење на просторот, заштита на недвижното културно наследство и заштита и унапредување на животната средина и природата, со овој правилник се утврдуваат урбанистичките начела потребни за изработка и спроведување на урбанистичките планови и урбанистичко-плански документации.

Член 3

Со стандардите и нормативите се обезбедува:

1. Зголемување на степенот на хуманост на живеењето и подобрување на условите за работа со плански одредби кои воведуваат повисоки стандарди во однос на постојната состојба или во однос на претходниот урбанистички план и урбанистичко-планска документација;
2. Хармонизација на просторот со плански одредби за заштита на домувањето и дејностите од јавен интерес со создавање подрачја со иста намена на земјиштето или подрачја со мешани компатибилни намени на земјиштето;
3. Уредување и хуманизација на просторот со плански одредби кои ќе ја штитат и стимулираат приватната сопственост и слободното претприемаштво на начин кој нема да го повреди или стесни јавниот интерес;
4. Сукулесивно зголемување на стечените права по основ на сопственоста на градежното земјиште, уредувањето на земјиштето и правата на градење, освен ако тоа не е спротивно на јавниот интерес;
5. Зголемување на вредноста на земјиштето, недвижнините и сите други просторни ресурси со плански одредби;
6. Заштита и развој на јавниот интерес со плански одредби со кои се утврдува просторна диспозиција за градење и развој на градби од значење за Републиката и градби за кои со закон е утврден јавниот интерес и
7. Заштита на недвижното културно наследство, животната средина и природата со плански одредби кои ги интегрираат културните и природните богатства во подрачјата на планските опфати со што воедно ги прават достапни на луѓето и заштитени од деградација.

2. ПЛАНСКИ ОПФАТ**Член 4**

- (1) **Плански опфат** е подрачјето уредено со урбанистички план и урбанистичко планска документација односно подрачје на кое урбанистички план и урбанистичко планска документација е на сила.
- (2) **Планскиот опфат** се дефинира со утврдување на граница на планскиот опфат која секогаш е затворена линија што го опкружува подрачјето на кое се протега правното дејство на урбанистичкиот план.
- (3) **Границата на планскиот опфат** е планска одредба која се уредува со урбанистички план и урбанистичко-планска документација на графички и текстуален (описен) начин.

Член 5

(1) **Границата на планскиот опфат** на урбанистички план и урбанистичко-планска документација е линиски симбол во графичкиот дел на планот кој претставува ортогонална проекција на пресекот на вертикална рамнина со површината на теренот.

(2) Вертикалната рамнина од став (1) на овој член се протега над и под котата на теренот на начин уреден со овој правилник и со урбанистички план и урбанистичко-планска документација.

Член 6

(1) Граница на плански опфат на генерален урбанистички план е граница на град.

(2) Граница на плански опфат на детален урбанистички план опфаќа дел од планскиот опфат на генералниот урбанистички план односно дел од град. Оваа граница може да се уреди со планска одредба во генерален урбанистички план како граница на детално планирање, а се уточнува и спроведува со планска одредба во детален урбанистички план. Границата на детално планирање која е уредена со планска одредба во генерален урбанистички план се применува само при изработка на регулациски план на генерален урбанистички план и детален урбанистички план.

(3) Граница на плански опфат на урбанистички за село е граница на село.

(4) Граница на плански опфат на урбанистички план за вон населено место е граница на подрачје наменето за градење.

(5) Граница на плански опфат на урбанистичко-планска документација е граница на подрачјето кое се уредува со урбанистичко-планската документација.

(6) Граница на плански опфат на општиот акт од член 84 став (1) од Закон за просторно и урбанистичко планирање е граница на село.

Член 7

Граница на плански опфат на урбанистички план и урбанистичко-планска документација треба да биде:

- затворена, рационална, економична, правилна линија, линија на опкружување со колку што е можно помала должина,

- линија што ќе се совпаѓа или ќе ги следи линеарните зададености на теренот, било да се природни (релеф, водени текови, водени површини и др.) или создадени (пат, оска на улица, граница на катастарска парцела, граница на подрачје со иста намена и др.) и

- линија која нема да ја намалува вредноста на земјиштето што го дели или да ја попречува неговата намена и начин на користење делејќи го на неупотребливи делови.

Член 8

(1) Кога измените и дополнувањата на урбанистичкиот план се однесуваат на дел од неговиот плански опфат, границата на планскиот опфат на измените и дополнувањата се формира така што да опфати логична урбанистичка потцелина од планскиот опфат.

(2) Измените и дополнувањата на урбанистичкиот план од став (1) на овој член не треба да создадат планерски дисконтинуитет во просторот или да ја намалат вредноста на околниот простор односно условите за живот и работа на луѓето утврдени со урбанистичкиот план кој е предмет на менувањето.

(3) Измена и дополнување на генерален урбанистички план се врши најмалку за два блока или два четврти, при што збирните нумерички показатели на ниво на генералниот урбанистички план и урбанистичко-планска документација не треба да бидат надминати.

3. ПЛАНЕРСКИ ЕЛЕМЕНТИ НА ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ

Член 9

(1) Градежното земјиште во примарната поделба се дели на парцелирано градежно земјиште за поединечно градење и употреба и непарцелирано градежно земјиште за општа употреба. Парцелираното градежно земјиште за поединечно градење во секундарната поделба се дели на градежни парцели.

(2) Парцелираното градежно земјиште служи за изградба на градби и контрола на наменската употреба на земјиштето, а непарцелираното градежно земјиште за општа употреба служи за изградба на улици, плоштади, инфраструктури и други видови површини за општа употреба.

Член 10

(1) Во урбанистичките планови, во случаите кога градбата во градежната парцела е дел од периметрално градење на блок согласно член 40 став (1) точка 1 од овој правилник, на непарцелирано градежно земјиште за општа употреба од член 9 ставови (2) и (3) на овој правилник, може да се предвидат тремови во функција на тротоар а со цел заштитата на пешаците од надворешни влијанија.

(2) Тремот се означува со помошна градежна линија, која истовремено може да преставува и подземна градежна линија со која се уредува границата на градење на подземниот паркинг. Минималното растојание помеѓу помошната градежна линија на тремот и ивицата на коловозот треба да изнесува 1.50 метри.

(3) При фасадно обликување на градбата со трем не треба да се користи првостепена и второстепена пластика од член 36 став (5) на овој правилник, ниту пак негово доградување или затворање. Слободната ширина на тремот не треба да биде помала од 3,50 метри, а слободната висина не помала од 4,50 метри. Нивото на пешачката површина во тремот треба да биде на исто ниво со нивелетата на околните пешачки површини.

(4) По ислучок од ставовите (2) и (3) на овој член, во случаите од став (6) на овој член слободната ширина на тремот не треба да биде помала од 2,5 метри и поголема од 3,5 метри, слободната висина не треба да е помала од 4,50 метри, а нивото на пешачката површина во тремот треба да биде на исто ниво со нивелетата на околните пешачки површини.

(5) Во подземниот паркинг треба да се обезбеди непречено поставување и одржување на инфраструктурните водови од страна на правните лица кои вршат комунални работи, односно стопанисуваат со комуналните инфраструктурни мрежи, како што се: водоводот и канализацијата, електричното напојување, топловодот, гасоводот, фиксна телефонија и други.

(6) При реализација на донесен урбанистички план и урбанистичко-планска документација во кои во текстуалниот дел е предвиден трем на земјиште за општа употреба, а кој не е означен со помошна градежна линија во графичкиот дел на планот, со проектната документација за градбите врз основа на која се издава одобрение за градење може да се предвидат тремови.

Член 11

(1) Единици на градежното земјиште се градежна парцела, блок и четврт.

(2) Градежната парцела е основна и најмала единица на градежното земјиште. Таа е ограничена со регулаторните линии: граница на градежна парцела и регулациона линија. Градежна парцела е ограничен дел од градежно земјиште со ист носител на правото на градење.

(3) Блокот е посложена единица на градежното земјиште која се состои од една или повеќе градежни парцели и градежно земјиште за општа употреба. Границата на блокот се совпаѓа со оски на улици, регулациони линии, наменски зони, граници на градежни парцели и граници на катастарски парцели.

(4) Четвртта или урбаната единица е најголема единица на градежното земјиште која се состои од повеќе блокови и земјиште за општа употреба. Границата на четврт се совпаѓа со границите на блоковите од нејзиниот периметар.

(5) Четвртта или урбана единица може да се состои од една градежна парцела доколку границата на четвртта се совпаѓа со границата од наменската зона од член 27 став (1) на овој правилник.

(6) Единиците на градежното земјиште се воедно урбанистички единици за планирање. Податоците во документационата основа на планот и планските одредби од планската документација се организираат според урбанистичките единици за планирање.

(7) Единиците на градежното земјиште во урбанистичките планови се обележуваат со трочлена номенклатура: градежната парцела со арапски цифри, блоковите со арапски цифри и четвртта или урбаната единица со арапски цифри.

4. РЕГУЛАТОРНИ ЛИНИИ

Член 12

(1) Регулаторни линии се плански одредби во графичкиот дел на урбанистичкиот план кои го разграничуваат градежното земјиште од аспект на носителот на правото за градење.

(2) Регулаторни линии се регулациона линија и граница на градежната парцела.

Член 13

(1) Регулациона линија е линија на разграничување помеѓу градежно земјиште за општа употреба и парцелирано градежно земјиште за поединечна употреба.

(2) Регулациона линија е просторно дефинирана како ортогонална проекција на пресекот на вертикална рамнина или закривената вертикална површина се протега над и под котата на теренот колку што е одредено со овој правилник и со урбанистички план и урбанистичко планска документација.

Член 14

(1) Минимално растојание помеѓу две регулациони линии кои во урбанистички план и урбанистичко планска документација за прв пат дефинираат блок треба да е 40 метри.

(2) Растојанието помеѓу регулациони линии кои дефинираат плоштад или друго сообраќајно и непарцелирано земјиште за општа употреба се одредува во урбанистички план.

Член 15

(1) Две регулациони линии кои помеѓу себе ограничуваат земјиште за општа употреба наменето за транспорт и движење дефинираат сообраќаен коридор.

(2) Растојанието помеѓу две регулациони линии од став (1) на овој член претставува ширина на уличен профил односно профил на сообраќајна инфраструктура.

(3) Најмало растојание помеѓу две регулациони линии кои дефинираат профил на сообраќајна инфраструктура, е за:

- градска магистрална улица	- 23,00 м;
- транзитна магистрална улица	- 21,00 м;
- магистрална улица низ населено место - село	- 9,50 м;
- собирна улица	- 10,50 м;
- сервисна улица	- 9,00 м;
- станбена улица	- 8,50 м;
- индустриска улица	- 10,00 м;
- пристапна улица	- 5,50 м;
- пешачка улица	- 4,00 м;
- пешачка патека	- 1,50 м и
- интегрирана сообраќајна површина	- 3,50 м.

(4) По исклучок од став (3) на овој член, за подрачја со амбиентални, историски, културни вредности и подрачја во кои изградбата не е реализирана врз основа на урбанистички план, сообраќајна инфраструктура може да се планира и димензионира според можностите за реализација со сообраќаен проект изработен врз основа на сообраќајна студија.

(5) По исклучок од ставот (3) алинеи 1 и 2 од овој член попречниот профил може да се димензионира и реализира, согласно одредбите на член 69 став (8) од овој правилник.

Член 16

Граница на градежна парцела како планска одредба во урбанистички план и урбанистичко планска документација е линија на разграничување на носители на право на градење помеѓу две соседни градежни парцели.

5. ГРАДЕЖНА ПАРЦЕЛА

Член 17

(1) Градежната парцела е ограничена со регулаторни линии - регулациона линија и граница на парцела кои се плански одредби во урбанистички план и урбанистичко планска документација што ја обележуваат промената на носителот на правото на градење.

(2) Градежната парцела се состои од една или повеќе катастарски парцели или делови од катастарски парцели, при што сите сопственици на катастарските парцели и делови од катастарски парцели во рамките на градежната парцела претставуваат единствен носител на правото на градење.

Член 18

(1) Елементи на градежната парцела се:

1. Лице на градежната парцела е граница на парцелата обележана со регулациона линија односно излез на градежната парцела на улица,

2. Дно на градежната парцела е граница на парцелата кон внатрешноста на блокот, по правило на спротивната страна од лицето на парцелата,

3. Страна на градежната парцела е граница на парцелата со соседната парцела и

4. Оска на градежната парцела е линија која ги поврзува средините на лицето и дното на парцелата.

(2) Делови на градежната парцела се:

1. Површина за градење која претставува дел од градежна парцела согласно член 39 на овој правилник и

2. Дворно место кое претставува дел од градежната парцела незафатен со површината за градење. Дворното место се дели на преден двор - помеѓу површината за градење и лицето на парцелата, заден двор - помеѓу површината за градење и дното на парцелата и страничен двор - помеѓу површината за градење и страната на парцелата и атриумски двор-ограничен со површина за градење.

Член 19

(1) Димензии на градежната парцела се широчина и длабочина.

(2) **Длабочина** на градежната парцела е:

- најкусото растојание помеѓу лицето и дното на парцелата доколку се тие паралелни меѓусебе, растојанието помеѓу средината на лицето и средината на дното на парцелата, доколку тие не се меѓусебно паралелни и

- најкусото растојание помеѓу лицето на парцелата и три метри долга линија поставена така да биде паралелна на лицето на парцелата, да ги допира страните на парцелата и цела да лежи во градежната парцела, во случаи кога парцелата е триаголна или неправилна полигонално.

(3) **Широчина** на градежна парцела е:

- најкусото растојание помеѓу страните на парцелата, доколку тие се паралелни меѓусебе или

- должината на линијата во парцелата поставена под прав агол на оската на парцелата во нејзиниот пресек со градежната линија, доколку страните на парцелата не се меѓусебно паралелни и градежната и регулационата линија не се совпаѓаат.

Член 20

(1) Градежна парцела се формира во урбанистичките планови и урбанистичко-планските документации согласно член 7 од Законот за просторно и урбанистичко планирање.

(2) По исклучок од ставот (1) од овој член, во општите акти од член 84 од Законот за просторно и урбанистичко планирање, градежна парцела се формира од една или повеќе соседни катастарски парцели со еден носител на право на градење.

Член 21

(1) Градежна парцела од член 20 на овој правилник може да се оформи во урбанистичките планови и во урбанистичко-планските документации доколку ги исполнува основните услови, од став (2) на овој член.

(2) Основни услови кои градежното земјиште треба да ги исполни за да се оформи во градежна парцела се:

- да се наоѓа непосредно до земјиште за општа употреба изведено или испланирано како сообраќајна инфраструктура, така што до парцелата да може непречено да се пристапува и таа да може самостојно и независно да се гради, употребува и одржува и

- да има димензии и форма кои соодветствуваат со намената на земјиштето и градбите, видот и густината на градбите и начинот на нивното користење.

Член 22

Оформувањето на градежните парцели треба да ги следи овие генерални принципи:

1. Парцелите во ортогонална проекција треба да бидат четири страни правоаголници секаде каде што тоа е можно, а доколку не е, треба да бидат во што поправилни фигури.

2. Во рамките на еден блок градежните парцели со иста намена на земјиштето треба да бидат меѓусебе усогласени по големина.

3. Принципот на усогласеност од точка 2 на овој став на градежните парцели се протега и на повеќе блокови или четврт, доколку се во зона со иста класа на намени во која со урбанистички план и урбанистичко планска документација се предвидува ист тип на градби.

4. Градежна парцела планирано со намена А, Б, В и Г не може да се формира на сметка на градежно земјиште за општа употреба за сообраќајна инфраструктура.

5. Градежна парцела планирана со намена А, Б, В и Г не може да се формира на сметка на градежно земјиште со планирана и изведена група на класи на намена Д.

6. За намена В може да се формира градежна парцела на земјиште за општа употреба со изведена или планирана намена Д, само во случаевите кога се работи за централно градско јадро со определена граница.

7. При оформувањето градежни парцели треба да се следи поделбата на катастарски парцели само доколку тоа не е спротивно на основните услови од член 21 став (2) и параметрите од член 23 на овој правилник.

8. Градежните парцели не треба да се формираат според наследените и спогодбените делби на сопствениците на градежното земјиште, односно според правниот промет на градежното земјиште, доколку тие се во спротивност со основните услови и принципи уредени со овој правилник.

Член 23

(1) Минимални димензии на градежни парцели кои со урбанистички план и урбанистичко планска документација за прв пат се оформуваат во подрачја за кои е утврдена класа на намени А1 - домување во станбени куќи, во зависност од видот на домувањето, градбата и густината на изградбата се:

1. Широчина 6 м со длабочина 20 м за куќи во низа;
2. Широчина 10 м со длабочина 20 м за двокуќи;
3. Широчина 14 м со длабочина 20 м за самостојна семејна куќа во подрачје со густа градба (над 50% изграденост на земјиштето);
4. Широчина 16 м со длабочина 22 м за самостојна семејна куќа во подрачје со средно густа градба (од 20 до 50% изграденост на земјиштето) и
5. Широчина 20 м со длабочина 25 м за самостојна семејна куќа во подрачје со ретка градба и вилни градби (до 20% изграденост на земјиштето).

(2) Одредбите од став (1) од овој член не се однесуваат на градежни парцели кои со урбанистички план и урбанистичко планска документација за прв пат се оформуваат во подрачја за кои е утврдена класа на намени А1 - домување во станбени куќи, а се наоѓаат во амбиентални целини со изграден градежен фонд или за градби кои стекнале правен статус согласно Законот за бесправни градби.

(3) При оформување на градежни парцели за различни класи на намени се утврдуваат следните минимални нормативи за пресметување на најмалата површина на градежната парцела:

- А3 групно домување - најмалку 30 м² по корисник;
- В1 образование и наука - најмалку 20 м² по ученик, за основно училиште 25 м² по ученик, за средно училиште и 30 м² по ученик за високообразовна институција;
- В2 здравство и социјална заштита - најмалку 30 м² по корисник за детски јасли, 35 м² по корисник за детска градинка и 80 м² по легло за клинички центри и болници;
- В3 култура - најмалку 7 м² по гледач за театар и 3 м² по гледач за кино и
- Д3 спорт и рекреација - најмалку 2 м² по жител за игралишта за деца и 2 м² по жител за спортски терени.

(4) При планирање на површини за градба за класите на намена А1 и А2 - домување во станбени куќи и згради се пресметува најмалку 25 м² по жител.

(5) При планирање на површини за градба за класите на намени Б1, Б4, В4 и други класи на намени кои се остваруваат во канцелариски простори се пресметува најмалку 12 м² по работен.

6. НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕТО

Член 24

(1) Намената на земјиштето во рамките на планскиот опфат се уредува со урбанистичките планови и урбанистичко-планските документации од член 7 од Законот за просторно и урбанистичко планирање, како и општите акти од член 84 од Законот за просторно и урбанистичко планирање.

(2) Намената на земјиштето се уредува на ниво на градежна парцела во урбанистичките планови, урбанистичко-планските документации и во урбанистичко-проектните документации доколку во нив се оформуваат градежни парцели.

(3) Намената на земјиштето се уредува на ниво на наменска зона во генерален урбанистички план, урбанистички план за село, урбанистички план вон населено место и општите акти од член 84 од Законот за просторно и урбанистичко планирање.

(4) Намената на земјиштето во рамките на градежна парцела оформена со детален урбанистички план, при донесување на урбанистичко-планска документација за туристичка развојна зона, урбанистичко-планска документација за автокамп и урбанистичко-планска документација за градби од посебен интерес, се уредува согласно наменската зона утврдена во генерален урбанистички план.

Член 25

(1) Наменска зона е ограничена површина на градежно земјиште со иста наменска употреба на земјиштето.

(2) Иста наменска употреба на земјиштето зоната има кога е составена од:

- една иста намена при што зоната е хомогена,
- слични и истородни намени чијашто меѓусебна компатибилност овозможува релативна наменска хомогенизација,
- различни, но компатибилни намени при што едната е преовладувачка, односно повеќе застапена и станува именител на зоната и
- различни намени без преовладувачка застапеност ниту на една од нив, при што мешањето на повеќе намени на ист простор станува основна карактеристика и именител на зоната (зона на мешана намена) освен за намени од групите класи на намени А и Г.

(3) Во рамките на наменската зона со урбанистички план и урбанистичко-планска документација се утврдуваат исти општи услови за градење и режим на користење на земјиштето.

Член 26

(1) Уредувањето на намената на земјиштето во урбанистичките планови и урбанистичко-плански документации од Законот за просторно и урбанистичко планирање се врши со системот на класи на намени.

(2) Системот на класи на намени е инструмент на урбанистичкото планирање со кој се врши класификација на дејностите и активностите во рамките на планските опфати на урбанистичките планови и урбанистичко-плански документации, обележување на постојните намени и одредување на планираните намени на земјиштето.

(3) Под намена се подразбира начинот на уредувањето, изградбата и употребата на градежното земјиште и на градбите согласно дејностите и активностите што се вршат и одвиваат во нив.

(4) Под дејности се подразбираат стопанските, јавните и комуналните дејности кои се дефинирани со Националната класификација на дејности.

(5) Под активности се подразбираат домувањето и сите активности врзани за него како што се рекреацијата и сообраќајот кои не се опфатени со Националната класификација на дејности.

Член 27

(1) Системот на класи на намени е составен од поединечни намени, класи на намени и групи на класи на намени, при што сродни намени со заеднички функционални и просторни карактеристики се групираат во класи на намени, а сродни класи на намени се групираат во група на класи на намени.

(2) Класите на намени се формираат врз основа на заеднички физички и функционални карактеристики на земјиштето и градбите во кои дејностите и активностите се одвиваат како и просторните реперкусии од нивното градење и употреба.

(3) Класата на намени се обележува со име, голема буква од кирилското писмо кое ја означува групата класи на намени на која и припаѓа и со арапска цифра, додека групата класи на намени се обележува со име и со голема буква од кирилското писмо.

Член 28

(1) Системот на класи на намени е составен од шест групи на класи на намени и тоа:

- А - Домување;
- Б - Комерцијални и деловни намени;
- В - Јавни институции;
- Г - Производство, дистрибуција и сервиси;
- Д-Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори и
- Е -Инфраструктура.

(2) Групите на класи на намени се составени од следните класи на намени:

А- Домување

- А0 домување во станбени куќи со посебен режим;
- А1 домување во станбени куќи;
- А2 домување во станбени згради;
- А3 групно домување и
- А4 времено сместување.

- Б Комерцијални и деловни намени

- Б1 мали комерцијални и деловни единици;
- Б2 големи трговски единици;
- Б3 големи угостителски единици;
- Б4 деловни простори;
- Б5 хотелски комплекси и
- Б6 простори за собири.

- В Јавни институции

- В1 образование и наука;
- В2 здравство и социјална заштита;
- В3 култура;
- В4 државни институции и
- В5 верски институции.

- Г Производство, дистрибуција и сервиси

- Г1 тешка индустрија;
- Г2 лесна индустрија;
- Г3 сервиси и
- Г4 стоваришта.

- Д Зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори

- Д1 парковско зеленило;
- Д2 заштитно зеленило;
- Д3 спорт и рекреација и
- Д4 меморијални простори.

- Е Инфраструктура

- Е1 комунална инфраструктура;
- Е2 комунална супраструктура и
- Е3 некомпатибилна инфраструктура.

(3) Класите на намени се составени од следните поединечни намени:

А - ДОМУВАЊЕ

- **А0 домување во станбени куќи** со посебен режим на користење и заштита ги опфаќа сите видови станбени куќи со висок стандард и вили за кои минималната површина на градежната парцела изнесува 500 м;

- **А1 домување во станбени куќи** ги опфаќа сите видови станбени куќи со дворови: самостојни, двокуќи, куќи во низови, атриумски куќи и други, како градби со максимум четири (4) станбени единици. Во урбанистички план за село класата А1 ги опфаќа и селските стопански дворови;

- **А2 домување во станбени згради** ги опфаќа сите станбени и станбено-деловни згради како: самостојечки, блоковски низи, терасести и слично;

- **А3 групно домување** ги опфаќа сите видови домување во кои станарите дел од своите потреби најчесто исхраната, ги задоволуваат во заеднички простории, како што се домови за престој на ученици, студенти, стари лица, самци, деца без родители, незгрижени лица и слично и

- **А4 времено сместување** во кое спаѓаат сите видови мотели, хостели, викенд куќи, планинарски домови, ловни домови, кампови и слично.

Б - КОМЕРЦИЈАЛНИ И ДЕЛОВНИ НАМЕНИ

- **Б1 мали комерцијални и деловни дејности** во кои спаѓаат и услужни и угостителски дејности кои се изведуваат во дуќани со или без витрини и имаат директен контакт со јавни пешачки површини како што се продажба, продажба и излагање, поправка на лични предмети, храна, предмети за домаќинство, ресторани, кафулиња, слаткарници, банки, пошти, интелектуални услуги, адвокатски и поштарски канцеларии, аптеки, мали ординации, салони, козметички студија и слично со максимална катност од П+1;

- **Б2 големи трговски единици** во кои спаѓаат сите видови трговија на мало која се остварува во самостојни објекти или во значителни делови од објектите како што се трговски центри, стоковни куќи, големи специјализирани продавници, супермаркети, затворени пазари и пазари на отворено;

- **Б3 големи угостителски единици** во кои спаѓаат сите видови угостителски дејности кои се вршат во самостојни градби или во значителни делови од градбите како што се ресторани, таверни, ноќни клубови, казина и дискотеки;

- **Б4 деловни дејности** кои се одвиваат во големи канцелариски простори од управни и административни згради и слично;

- **Б5 хотели** во кои спаѓаат сите видови хотели и хотелски комплекси кои имаат различни содржини од услужен карактер и

- **Б6 простори за собири** во кои спаѓаат сите видови градби со трибини за гледачи како што се стадиони, повеќенаменски сали, саеми и слично.

В - ЈАВНИ ИНСТИТУЦИИ

- **В1 образование и наука** во кои спаѓаат сите видови основно, средно и високо образование, континуирано и дополнително образование, како и сите видови научни институции;

- **В2 здравство и социјална заштита** со сите видови клиници, амбуланти, клинички центри, болници, здравствени домови, лечилишта и слично како и сите видови на социјални установи и детски градинки;

- **В3 култура** со сите видови дејности кои се одвиваат во специјални градби како што се театри, кино сали, музеи, галерии, кинотеки, домови на културата, филхармонии, опери и слично;

- **В4 државни институции** во кои спаѓаат сите органи на извршната, судската и законодавната власт, државни институции, заводи, агенции и дирекции, дипломатски претставништва, како и органи на локалната самоуправа и

- **В5 верски институции** во кои спаѓаат цркви, цамии, синагоги, манастири, текиња и слично.

Г - ПРОИЗВОДСТВО, ДИСТРИБУЦИЈА И СЕРВИСИ

- **Г1 тешка индустрија** во која спаѓаат сите видови индустриски погони кои имаат големи енергетски барања, голем промет на сировини и материјали, создаваат голем обем на сообраќај и создаваат отпад и штетни еманации;

- **Г2 лесна индустрија** во која влегуваат сите видови производство кои не побаруваат многу енергија, не создаваат голем промет на сировини, материјали и сообраќај и не произведуваат штетни еманации;

- **Г3 сервиси** за одржување и поправка на опрема и индустриски производи како што се сервиси за автомобили и други возила, машини, алати и инструменти, хемиско чистење и слично и

- **Г4 стоваришта** во кои спаѓаат сите видови стоваришта за складирање на стока на отворен или затворен простор, во специјални услови за чување, отпади, автопазари и слично.

Д - ЗЕЛЕНИЛО, СПОРТ, РЕКРЕАЦИЈА И МОРИЈАЛНИ ПРОСТОРИ

- **Д1 парковско зеленило** во кое спаѓаат сите видови површини со садено зеленило и уреден пејсаж како паркови, парк - шуми, градини, ботанички бавчи, тревнати терени за рекреација, фитории и слично;

- **Д2 заштитно зеленило** во кое спаѓаат уредени зелени површини чија основна намена е да ги изолираат зоните со инкомпатибилни намени и имаат улога на тампон зони;

- **Д3 спорт и рекреација** во кои спаѓаат сите видови активности за спорт, рекреација или забава на отворено или затворено како спортско-рекреативни сали и базени за пливање без трибини, рекреативни езера, забавни паркови, тематски паркови, зоолошки градини, површини за спорт рекреација и забава на отворено без трибини или со трибини на природни или планирани земјани косини најмногу за 3000 посетители и

- **Д4 меморијални простори** во кои спаѓаат меморијален парк, спомен парк, верски објекти со гробишта, гробишта и слично.

Е - ИНФРАСТРУКТУРА

- **Е1 комунална инфраструктура** во која спаѓаат сите видови сообраќајна, водоводна канализациона, енергетска и електронска комуникациска инфраструктура и опрема и сл.

- **Е2 комунална супраструктура** во која спаѓаат градбите на комуналната инфраструктура како: терминали од секаков вид, автобуски и железнички станици, пристаништа, полигон за обука на возачи на моторни возила, станици за технички прегледи, акумулации и брани за водоснабдување, аеродроми, гранични премини, катни гаражи, бензиски пумпни станици и услужни центри, мерни станици, трафостаници до 20 кв, градби за производство на енергија, резервоари за вода, противпожарни домови, електронски комуникациски градби и слично и

- **Е3 некомпатибилна инфраструктура** во која спаѓаат сите видови депонии, пречистителни станици, резервоари за дериват со капацитет над 200 тони, трафостаници над 20 кв, главни мерно-регулациони станици и слично.

Член 29

(1) Системот на класи на намени се употребува во урбанистичките планови во функција на флексибилноста која треба да биде вградена во планот при одредувањето на намената на земјиштето.

(2) Најголема флексибилност обезбедува одредувањето на намената до нивото на група на класи на намени. Средна флексибилност на урбанистичкиот план се обезбедува со употребата на класи на намени, а најголема ригидност се постигнува со одредување на конкретни поединечни намени.

Член 30

(1) Намената на земјиштето во генерален урбанистички план се одредува со употреба на наменски зони кои се хомогенизираат врз основа на една група на класи на намени, врз основа на една класа на намени или со употреба на зони со мешани намени каде што зоната ја формираат две или повеќе компатибилни класи на намени или групи на класи на намени.

(2) Поединечната намена се употребува во генерален урбанистички план со симбол за поединечна намена кога е неопходно да се заштити функција од јавен интерес утврден со закон или градба од значење за Републиката која треба да се лоцира во зона со друга намена.

(3) Во урбанистички план за село или урбанистички план вон населено место кои се изработуваат во размер намената на земјиштето се одредува со помош на системот на класи на намени согласно ставовите (1) и (2) од овој член.

Член 31

(1) Во урбанистичките планови, урбанистичко-плански документации и архитектонско-урбанистичките проекти од член 51 од Законот за просторно и урбанистичко планирање во кои се определува градежна парцела, системот на класи на намени се употребува со одредување на една класа на намена во рамките на една градежна парцела.

(2) Заради флексибилност на планот, во урбанистичките планови од став (1) од овој член при одредувањето на намената на земјиштето како планска одредба со алтернативи може да се употребуваат две или повеќе компатибилни класи на намени во рамките на наменската зона одредена со план од повисоко ниво. Алтернативните класи на намени таксативно се наведуваат за одделни градежни парцели при што збирот на површините на градежните парцели со алтернативни намени не треба да зафати повеќе од максимално дозволниот процент на учество од површината на наменската зона за да не го смени карактерот на зоната.

Член 32

Под компатибилни класи на намени се подразбираат две или повеќе класи на намени кои можат да егзистираат во иста наменска зона, блок или градежна парцела без притоа меѓусебно да го нарушуваат функционирањето, егзистирањето и вредноста на земјиштето и градбите и да не го надминуваат максимално дозволниот процент на учество даден во Прилог 1 кој е составен дел на овој правилник.

Член 33

Компатибилната класа на намени E2 – комунална супраструктура се применува за градежни парцели со намена B4 (деловни простории) и при реализација на донесени урбанистички планови согласно табелата од Прилогот 1 на овој правилник.

7. ГРАДЕЖНА ЛИНИЈА И ПОВРШИНА ЗА ГРАДЕЊЕ

Член 34

(1) Градежна линија е планска одредба која претставува граница на површината за градење во градежната парцела и ја дефинира просторната граница до која градбата може да се гради. Градежната линија може да се спроведува со дозвољени пречекорувања од членот 36 од овој правилник.

(2) Градежната линија е планска одредба која се уредува во урбанистички план и урбанистичко планска документација кој се изработува во размер 1:2500 1:1000 и 1:500.

Член 35

Во градежни линии спаѓаат следните видови:

1. Градежна линија како ознака за просторната граница за градење;

2. Помошна градежна линија како ознака за денивелација, пасажи или друга промена во рамките на површината за градење и

3. Подземна градежна линија со која се уредува границата за градење под котата на теренот доколку таа не се совпаѓа со градежната линија која ја ограничува надземната изградба.

Член 36

(1) Градежната линија се спроведува со дозвољени пречекорувања од страна на издадените елементи од архитектонската пластика на градбите.

(2) Дозвољени пречекорувања од став (1) од овој член се:

- првостепена пластика во која спаѓаат: ризалити, влезни партии, конструктивни столбови, вертикални комуникации и други издадени делови на архитектонската основа

- второстепена пластика во која спаѓаат: еркери, балкони, конзоли, и др. кои се појавуваат помеѓу првиот спрат и горниот венец и

- третостепена пластика во која спаѓаат: пиластри, корнизи, подпрозорници, венци стреи, брисолеи друга плитка архитектонска пластика.

(3) Кога градежната линија се совпаѓа со границата на градежната парцела со соседот, не се одобруваат пречекорувања на градежната линија со ниту еден вид архитектонска пластика.

(4) Кога градежната линија не се совпаѓа со границата на градежната парцела можните пречекорувања не треба да излезат надвор од границата на градежна парцела на било која височина на теренот.

(5) Доколку градежната линија се совпаѓа со регулационата линија, дозвољени пречекорувања се:

- првиот скалник од влезните партии до 30 см ако ширината на тротоарот е поголема од 2,00 м;

- првостепена пластика во која спаѓаат: влезни партии, конструктивни столбови, вертикални комуникации се брише и други издадени делови на архитектонската основа до 30 см ако широчината на тротоарот е поголема од 2,00 м;

- второстепена пластика во која спаѓаат: еркери, балкони, конзоли, стреи, брисолеи и др. кои се појавуваат помеѓу првиот спрат и горниот венец за уличен коридор широк до 8.5 м, до 7,5% од широчината на коридорот, но не повеќе од 1,50 м длабочина. Елементите на второстепената архитектонска пластика не треба да се појавуваат на фасадата на градбата најмалку 3,60 м над котата на тротоарот и

- третостепена пластика која се појавува помеѓу котата на теренот и горниот венец дозволува ако широчината на тротоарот е поголема од 2,00 м;

(6) Процентот од вкупната должина или површина од фасадата кој може да го зафати одреден тип архитектонска пластика, задолжително се уредува со урбанистички план и урбанистичко планска документација.

(7) Минималното растојание на второстепената пластика од соседот при калканско спојување на соседните градби се уредува со урбанистички план и урбанистичко планска документација за секој уличен фронт поединечно.

(8) Доколку градежната линија е кон дното на градежната парцела дозвољени се пречекорувања, но само доколку се обезбеди растојание од границата на градежна парцела до најистурената точка на пречекорувањето не помало од 1/3 од височината на градбата до венец.

(9) За домување во семејни куќи со дворови, вилни населби, и градби од други намени со растојанија помеѓу површините за градење поголеми од 20 м, нема општи ограничувања за употребата на архитектонската пластика.

(10) Кога површините за градење од страната на градежната парцела се на растојание од 1,2 м не треба да има пречекорувања на градежната линија со првостепена и второстепена пластика.

(11) Дозволените пречекорувања од ставовите (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9) и (10) на овој член се применуваат во согласност со овој правилник при реализација на урбанистичките планови кога се изработува проектна документација врз основа на која се издава одобрение за градење.

(12) По исклучок од став (3) на овој член при реализација на донесени урбанистички план и урбанистичко планска документација ови во кои е предвидена изградба на градба со намена Е2-катна гаража, дозволени се пречекорувања на градежната линија со архитектонска пластика и кога градежната линија се совпаѓа со градежната парцела на соседот.

Член 37

(1) Површина за градење е планска одредба со која во урбанистички план и урбанистичко планска документација се утврдува делот од градежната парцела која се предвидува за градење на градбите.

(2) Површината за градење е дел од градежната парцела ограничен со градежни линии.

(3) Површината за градење е дефинирана во рамки на една градежна парцела и не треба да се протега низ две или повеќе градежни парцели. Континуитетот на површината за градење низ две или повеќе градежни парцели во урбанистичкото планирање се добива како збир од поединечни површини за градење чии што граници се совпаѓаат, со границите на градежните парцели со што се обезбедува калканско спојување на соседните градби во низа, уличен фронт и слично.

(4) Во една градежна парцела по правило треба да има една површина за градење во која може да се гради само една градба. Во случаите кога во урбанистичките планови и урбанистичко плански документации во една градежна парцела се утврдува простор ограничен со градежни линии во кој е дозволено поставување на површини за градење на повеќе градби согласно дозволеният процент на изграденост на земјиштето, истите се определуваат преку изработка на архитектонско-урбанистички проект.

(5) По исклучок на ставот (4) на овој член, во урбанистичкиот план за село класата А1 домување во станбени куќи ги опфаќа и селските стопански дворови во кои покрај станбената куќа може да има градби во функција на селското стопанство.

Член 38

(1) Доколку утврдената површина за градење во една градежна парцела не ја опфаќа постојната градба во парцелата, искористувањето на правото на градење на површината за градење е условено со рушење и отстранување на постојната градба.

(2) Доколку површината за градење од став (1) на овој член опфаќа повеќе од 50% од површината на основата на приземниот спрат на постојната градба во парцелата, искористувањето на правото за градење не е условено.

Член 39

Површината за градење во деталните урбанистички планови од член 78 од Законот за просторно и урбанистичко планирање не треба да се зголемува кон лицето на парцелата.

Член 40

(1) Диспозицијата на површината за градење во градежната парцела и нејзиното растојание од границите на градежната парцела зависат од типот на градење, односно од начинот на групирањето на градбите во блокот. Постојат три типа на градење, и тоа:

1. Периметрално градење на блок кај кое површините за градење се групираат по периметарот на блокот и ослободуваат неизграден простор во средината на блокот во вид на внатрешно блоковско двориште;

2. Површинско градење на блок кај кое површините за градење ја покриваат целата површина на блокот при што во секоја градежна парцела и во секоја површина за градење се може да се обезбеди внатрешен двор, атриум или пацио и др и

3. Дисперзивно градење на блок кај кое површините за градење се слободно распоредени по целата површина на блокот на растојание една од друга.

(2) Растојанијата помеѓу површината за градење и границата на градежната парцела зависат од типот на градење и намената на земјиштето и тоа:

1. Кај периметралниот тип на градење наменет за домување површините за градење се по правило поместени кон лицето на парцелата, тежнеат да ја зафаќаат целата широчина на парцелата и да се допираат со соседните површини за градење. Растојанието помеѓу градежната линија и страната на парцелата тежнее кон нула, а и растојанието помеѓу градежната линија и регулационата линија со згуснувањето на градбата тежнее кон нула. Растојанието помеѓу градежната линија и дното на парцелата треба да изнесува најмалку 6,0 м.;

2. Кај површинскиот тип на градење наменет за домување кај кој отворите на градбите се ориентирани кон внатрешните дворови, растојанието помеѓу градежната линија и регулаторните линии треба да е нула и

3. Кај дисперзивниот тип на градење наменет за домување со слободностоечки градби со по четири фасади со отвори, растојанието помеѓу градежната линија и границите на градежната парцела треба да е најмалку 3,0 м за градби со височина до 10,20 м (мерено од тротоарот до кога на венец), потоа најмалку третина височина за градби со височина над 10,20 м. Растојанијата важат за страни од површината за градење на кои се предвидуваат регуларни отвори на градбите.

4. При одредувањето на диспозицијата на површината за градење во урбанистички план, за градби во градежни парцели кои се граничат со градби за постојно или планирано домување, се применуваат растојанијата помеѓу градежната линија и границите на градежната парцела од точка 3 од овој член.

(3) При одредувањето на диспозицијата на површината за градење во урбанистички план, не се дозволени растојанија помеѓу градежната линија и страната на градежната парцела поголеми од нула, а помали од 1,20 м.

(4) Кога растојанието помеѓу градежната линија и страната на градежната парцела е нула, не треба да има отвори на ѕидот на градбата на границата на градежната парцела. Кога растојанието е од 1,20 до 3,0 м. може да има само помошни отвори со парапет од најмалку 1,60 метри, а на растојанија од 3,0 метри и над 3,0 метри се дозволени регуларни отвори на таа страна од градбата.

(5) По исклучок од став (4) на овој член при реализација на донесени урбанистички план и урбанистичко планска документација во кои е предвидена изградба на градба со намена Е2-катна гаража, дозволени се регуларни отвори на катната гаража и кога растојанието помеѓу градежната линија и страната на градежната парцела е нула или е помало од три метри.

8. ВИСОЧИНА НА ГРАДЕЊЕ

Член 41

(1) Плански одредби за ограничување на височината на градбите во урбанистички план и урбанистичко планска документација се: висинска кота на тротоар или пристапна сообраќајница, височина на приземната или нултата плоча, максимална височина на градбата, максимален број на спратовите, максимална височина на кровната конструкција и правила на градење над максималната височина на градбата.

(2) Планските одредби од став (1) на овој член може да се уредуваат во генерален урбанистички план, а за секоја градежна парцела поединечно се уредуваат во детален урбанистички план, во урбанистички план за село и урбанистички план вон населено место и урбанистичко-плански документации.

(3) Планските одредби од став (1) на овој член се уредуваат на ниво на блок, четврт или наменска зона во генерален урбанистички план, урбанистички план за село и урбанистички план вон населено место и урбанистичко плански документации.

Член 42

(1) Максимална височина на градбата е планска одредба со која се утврдува дозволената височина на градбата на вертикалната рамнина чиј што пресек со теренот се совпаѓа со градежната линија или дозволеното пречекорување на градежната линија од член 37 од овој правилник. Максималната височина на градбата се одредува за онаа страна од површината за градење која гледа кон лицето на градежната парцела.

(2) За рамен терен максималната височина на градбата во урбанистички план и урбанистичко планска документација се изразува како вертикално растојание помеѓу тротоарот и завршниот венец на градбата во должни метри.

(3) За терени во пад доколку тротоарот долж лицето на парцелата е во пад, максималната височина се одредува помеѓу висинската кота на тротоарот во средината на страната на површината за градење долж падот на теренот и завршниот венец на градбата.

(4) Висинската кота на тротоарот се уредува во нивелманскиот план кој е графички прилог на урбанистичкиот план и се изразува како кота на надморска височина.

(5) Горен или завршен венец на градбата е хоризонтална линија до која завршува вертикалниот фасаден ѕид од градбата поставен на градежната линија или дозволеното пречекорување на градежната линија од член 37 од овој правилник.

(6) Максималната височина на градбата изразена во должни метри се надополнува со планска одредба која го ограничува бројот на спратови кој може да се изгради во одредената височина.

(7) Најмалата спратна височина со која се пресметува бројот на спратови, мерено од плоча до плоча, за домување е 2,90 м, за деловна дејност 3,40 м, а за објектите и катните гаражи со механизирани системи на паркирање се определува во зависност од предложениот систем при изработувањето на проектната документација.

Член 43

(1) Максималната височина на градбата се формулира како условена планска одредба која се остварува доколку во постапката за спроведување на планот со проектна документација се докаже дека се исполнети условите утврдени во планот за достигнување на максималната височина на градбата. Оваа условеност најчесто се однесува на барањето во рамките на градежната парцела да се обезбеди потребниот број на паркинг места според намената на градбата и стандардите и нормативите за урбанистичко планирање за конкретно подрачје, блок или градежна парцела.

(2) Максималната висина на градбата се формулира како безусловна планска одредба во урбанистичкиот план секаде каде што рамномерната височина на уличниот фронт е императив кој произлегува од значењето и карактерот на подрачјето во планскиот опфат, при што обврските за обезбедување на потребниот број на паркинг места се уредуваат според урбанистичкиот план, односно урбанистичко-планската документација од Законот за просторно и урбанистичко планирање.

Член 44

Одредувањето на максимална височина на градбите во урбанистички план и урбанистичко планска документација ги следи следните принципи:

1. Со одредувањето максимална височина се обезбедува хармонизација и рамномерен развој на урбаното ткаење, па цел на оваа планска одредба е воедначување на висините на градбите најмалку на ниво на еден уличен фронт;

2. Со рестриктивна политика на градење во височина се заштитува на ниво на хомогенизирана наменска зона секој тип на домување, па зголемувањето на максималната височина на градбите по правило се утврдува со промена на наменска зона и со промена на типот на домување;

3. Максималните височини на градбите во централно-градските четврти со деловни или мешани намени не требаат да се ограничуваат како во зоните со хомогено домување без оглед на намените на градбите.

4. Максималната височина зависи од намената на земјиштето и градбите, како и од густината на градењето, односно од меѓусебното растојание на градбите и од широчината на уличниот профил. Пошироките улични коридори овозможуваат поголеми максимални височини на градбите и обратно;

5. При одредувањето на максималната височина на градбата се почитуваат стечените права од важечките урбанистички планови, па височината по правило се задржува или зголемува, но не се намалува со нов урбанистички план и урбанистичко-планска документација и

6. Зголемување на максималната височина на една површина за градење во однос на височината на уличниот фронт е можно на аголни градежни парцели и на специјални локации утврдени и аргументирани во планска програма.

Член 45

Во урбанистички план и урбанистичко-планска документација се уредува висинската кота на приземната плоча на градбите односно нултата плоча во однос на котата на тротоарот во урбани подрачја, а во рурални доколку постојат услови за тоа. Општи норми за височината на нултата точка се:

1. Максимална височина на нултата плоча во однос на котата на тротоарот за сите видови градби со намена домување или мешани намени на домување со комерцијални намени во приземјето треба да е 1,20 м.;

2. Поместување на нултата плоча не треба да се врши под котата на тротоарот;

3. Максимална височина на нултата плоча во однос на котата на тротоарот за сите градби кај кои градежната линија се совпаѓа со регулационата линија, а намената на градбите е Б1, Б2 и Б3 треба да е 15 см. и

4. За терени во пад, максималната височина на нултата плоча се определува во однос на котата на тротоарот од страна на пристапната улица или котата на средната точка на оската на градежната парцела при што како услов за градење се утврдуваат и други параметри како: вкупниот број на нивоа на градбата, карактеристичните пресеци и слично.

Член 46

(1) Височина на слеме е планска одредба која се уредува во урбанистички план и урбанистичко планска документација како услов за градење на ниво на наменска зона, уличен фронт, блок или плански опфат.

(2) Слеме е највисока точка на кровната конструкција или највисока хоризонтална линија на пресекот на накривените рамнини што го формираат покривот.

(3) Височина на слеме се одредува и мери од котата на горниот, односно завршниот венец на градбата.

(4) Максималната височина на слеме треба да е до 4,50 м над завршниот венец на градбата, а со урбанистички план и урбанистичко планска документација може да се одреди помала или поголема височина на слемето во зависност од карактерот на ендемскиот архитектонски израз или за градби со намена Б, В и Г од членот 30 на овој правилник.

(5) Во рамките на дозволената висина на слемето и силуетата на покривот се уредува потпокривен корисен простор кој се третира рамноправно како и другиот корисен изграден простор по спратовите на градбата. Во потпокривот може да се искористи само една спратна височина.

Член 47

(1) Во дозволената височина на слемето можно е формирање на повеќе типови на покриви од кои најчесто се косите, мансардните и рамните покриви. Со урбанистички план и урбанистичко планска документација може да се уреди и типот на покривот, доколку е тоа важно за зачувувањето на ендемскиот архитектонски израз.

(2) Косите и мансардните покриви имаат максимален агол на косина од 60⁰ кој треба да почнува од завршниот венец поставен на вертикалната рамнина чишто пресек со теренот е градежната линија или дозволеното пречекорување на градежната линија од член 36 од овој правилник.

(4) Рамните покриви имаат агол на косина до 5%, се оформуваат во дозволената силуета на кровот при што е можно скалесто повлекување од страната на лицето на парцелата и оформување потпокрив, кој кон дното на парцелата е со вертикален ѕид во рамнина со фасадата. Аголот на скалестото повлекување може да изнесува најмногу 60⁰.

Член 48

Од максималната височина на слемето и дозволената силуета на покривот може да отстапуваат други делови на градбите што се уредува со урбанистички план и урбанистичко планска документација на ниво на плански опфат, блок или поединечна градежна парцела и тоа:

- кули, покривни баци, стакларници и издадени покривни елементи;
- оџаци, вентилациони канали, лифтовски куќички, вертикални комуникации и сите техничко-технолошки инсталации, и
- сите архитектонски декоративни елементи со кои не се обидува или оформува затворен корисен простор над котата на горниот венец, односно над дозволената силуета на покривот.

9. ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДЕНОСТ И КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ НА ЗЕМЈИШТЕТО

Член 49

(1) Процент на изграденост на земјиштето (P) е урбанистичка величина која ја покажува густината на изграденост, односно колкав дел од градежното земјиште е зафатен со градба.

(2) Процентот на изграденост на земјиштето се пресметува како однос помеѓу површината на земјиштето под градбата и вкупната површина на градежното земјиште, изразен во процент. Во површината под градба се подразбира површината ограничена со надворешните ѕидови и столбови на градбата во висина на приземната плоча без надворешните тераси, скали, рампи, патеки и сл.

(3) Процентот на изграденост на земјиштето може да се пресметува за градежна парцела, блок, четврт, наменска зона или плански опфат. Кога се пресметува за градежна парцела, се зема површината зафатена со градба и површината на градежната парцела. Кога се пресметува за блок се зема збирот на површини зафатени со градби и збирот на површини на градежните парцели. Кога се пресметува за четврт, наменска зона или плански опфат се зема збирот на површини зафатени со градби и збирот на површини на градежните парцели со збирот на површини на земјиштето за општа употреба, односно вкупното градежно земјиште.

Член 50

(1) Коефициент на искористеност (K) на земјиштето е урбанистичка величина која го покажува интензитетот на изграденост на градежното земјиште.

(2) Коефициент на искористеност на земјиштето се пресметува како однос помеѓу вкупната изградена површина, односно збирот на површините на сите изградени спратови на градбата и вкупната површина на градежното земјиште, изразен со рационален број до две децимали. Под вкупна изградена површина се сметаат површините на сите надземни катови изградени од нулта плоча.

(3) Во вкупната изградена површина од став (2) на овој член не влегуваат површините од пречекорувањата од член 36 на овој правилник, како и површината на градбата над тремот во случаите од член 10 став (6) на овој правилник.

(4) Коефициентот на искористеност на земјиштето може да се пресметува за градежна парцела, блок, четврт, наменска зона или плански опфат. Во зависност за која единица градежно земјиште се пресметува, коефициентот на искористеност на земјиштето, величината на површината на градежното земјиште се зема како во член 49 став (3) на овој правилник.

Член 51

(1) Процентот на изграденост и коефициентот на искористеност на земјиштето како планска одредба може да се употребат во урбанистички планови и урбанистичко плански документации во кои со планска одредба не се прецизно дефинирани површините за градење.

(2) Во плановите од став (1) на овој член процентот на изграденост и коефициентот на искористеност на земјиштето се употребуваат со минимални или максимални вредности на ниво на блок, четврт или наменска зона.

Член 52

(1) При реализација на донесени урбанистички планови и урбанистичко-планска документација во кои е предвидена изградба на градба со намена Е2-катна гаража со точно определен број на паркинг места, заради обезбедување на пропишаниот број на паркинг места, со проектната документација за градбите врз основа на која се издава одобрение за градење може да се надминат утврдените параметри за вкупно изградена површина на градбата и коефициентот на искористеност, само доколку при тоа не се надминат утврдените параметри за површината за градење, максималната височина на градбата и процентот на изграденост.

(2) Во случаите од став (1) на овој член, компатибилните класи на намени се пресметуваат врз основа на вкупно изградената површина на градбата, која е утврдена со проектната документација за градбата врз основа на која се издава одобрение за градење.

Член 53

(1) Максимално дозволените вредности на параметрите со кои се нормираат планските решенија на класите на намена: А0, А1 и А2 од член 30 на овој правилник, се условени со обезбедување на потребен број на паркинг места како и другите стандарди и нормативи утврдени со овој правилник.

(2) Максимално дозволените вредности на процентот на изграденост (Р), коефициентот на искористеност на земјиштето (К) и дозволената височина изразена во катови или метри (Н) за класите на намени од став (1) на овој член изнесуваат за:

- А0 домување во станбени куќи со посебен режим

(Р) = максимум 50%, (К) = максимум 1.0, за градежни парцели до 1000 м²

(Р) = максимум 50%, (К) = максимум 0.5, за градежни парцели над 1000 м²

- А1 домување во станбени куќи

(Р) до 70%, (Н) = 10.2 м, (П+2+Пк)

- А2 домување во станбени згради

(Р) до 70%, (Н) мин (П+3+Пк) за градежни парцели помали од 500 м²

(Р) до 70%, (Н) мин (П+7+Пк) за градежни парцели од 500 - 1000 м²

(Р) до 70%, (Н) мин (П+9+Пк) за градежни парцели од 1000 м²

10. ПАРКИРАЊЕ И ГАРАЖИРАЊЕ

Член 54

Површина за паркирање содржи површина за стационирање на возило во мирување, простор за пристап, маневрирање и пристапна сообраќајница или рампа.

Член 55

(1) Паркиралиштата се површини од градежното земјиште или од градбите кои се сообраќајно технички обликувани на безбеден и економичен начин да обезбедат групно стационирање на повеќе возила, така што за секое возило да има паркинг место и независен, безбеден и прегледен сообраќаен пристап.

(2) Основните видови на паркиралишта кои се уредуваат со урбанистички план и урбанистичко планска документација се:

1. Паркиралишта во градежните парцели и во градбите во градежните парцели во кои може да се изведат, а во посебни услови утврдени во план и на земјиште за општа употреба и во катни гаражи.

2. Паркиралишта за јавна употреба кои доколку се површински, се планираат на земјиште за општа употреба, а доколку се повеќекатни се планираат во градежни парцели наменети за изградба на градби од сообраќајна инфраструктура за кои со закон е утврден јавниот интерес.

Член 56

Просторот наменет за паркиралиштата за јавна употреба и обезбедувањето на потребите за паркирање за градежните парцели се уредува во урбанистичките планови и урбанистичко-плански документации.

Член 57

(1) Со урбанистички план и урбанистичко планска документација не треба да се намалува или пренаменува површината од градежно земјиште наменето за паркирање во претходниот план освен ако со истиот план не се изменат параметрите на градбите кои создаваат потреби за паркинг места или ако со истиот план се обезбеди неопходниот број паркинг места во рамки на истата единица градежно земјиште (градежна парцела, блок, четврт) за која е наменето паркиралиштето, односно во рамките на планскиот опфат.

(2) Паркиралишта се употребуваат согласно нивната намена, а пренамена на истите паркиралиштата не треба да се врши во текот на употребата на градби изградени според урбанистички план и урбанистичко планска документација.

Член 58

(1) Површината за паркирање со пристап на едно патничко моторно возило со 4+1 седишта треба да изнесува од 25 до 35 м².

(2) Површината за паркирање со пристап на едно лесно товарно возило треба да изнесува од 53 до 72 м².

(3) Површината за паркирање со пристап на еден единечен автобус треба да изнесува од 60 до 81 м².

(4) Површината за паркирање со пристап на едно тешко товарно возило или зглобен автобус треба да изнесува од 63 до 90 м².

(5) Минималните димензии од ставовите (1), (2), (3) и (4) од овој член се применуваат за пресметување на потребниот број на паркинг места од член 59 на овој правилник при реализација на урбанистичките планови, кога се изработува проектната документација за градбите, врз основа на која се издава одобрението за градење.

Член 59

(1) Минималниот број на паркинг места за планираните намени на земјиштето и градбите се определува на следниот начин:

1. А - ДОМУВАЊЕ

A0, A1 и A2 - Домување во станбени куќи и згради
-за станбени куќи со посебен режим на користење и заштита потребниот број на паркинг места се утврдува со проектна документација во зависност од потребите на градбата.

-за станбени куќи по едно паркинг место на една станбена единици;

-за станбени згради во центарални градски подрачја едно паркинг место по станбена единица, а вон центарални градски подрачја на 80 м² од вкупно изградената станбена површина по едно паркинг место и

-за станбени згради со станови за лица со социјален ризик и други ранливи групи кои се градат по програма на Владата на Република Македонија, програма на советите на општините, програма на советите на општините во град Скопје и програма на советот на град Скопје:

0.25 паркинг места за секои 45м² станбена површина.

A3 - Групно домување

-за домовите за стари лица, незгрижени деца и ученици:

1 паркинг место на 200 м² од вкупно изградената површина.

- за студентски домови:

1 паркинг место на 200 м² од вкупно изградената површина.

A4 - Времено сместување

-Потребниот број паркинг места се утврдува со проектна документација во зависност

од потребите за градбата и специфичните услови кои произлегуваат од нејзината намена;

2. Б - КОМЕРЦИЈАЛНИ И ДЕЛОВНИ НАМЕНИ

Б1 - Мали комерцијални и деловни дејности

- за продавници, дукани и сл.:

- 1 паркинг место на секои 60 м² од вкупно изградената површина

Б2 - Големи трговски единици

- 1 паркинг место на секои 70 м² од вкупно изградената површина.

Б3 - Големи угостителски единици

-1 паркинг место на секои 20 м² од вкупно изградената површина.

Б4 - Деловни дејности

- 1 паркинг место на секои 60 м² од вкупната површина.

Б5 - Хотелски комплекс

Потребниот број паркинг места се утврдува со проектна документација во зависност од потребите за градбата и специфичните услови кои произлегуваат од нејзината намена програмските барања;

Б6 - Простори за собири

- 1 паркинг место на 20 гледачи.

3. В - ЈАВНИ ИНСТИТУЦИИ

В1 - Образование и наука

- за основно и средно образование:

1 паркинг место на секои 100 м² вкупно изградената површина.

- за високо образование:

1 паркинг место на секои 80 м² вкупно изградената површина.

- за научни институции:

1 паркинг место на секои 150 м² вкупно изградената површина.

В2 - Здравство и социјална заштита

- за здравствени установи:

1 паркинг место на секои 60м² вкупно изградената површина.

- за социјални установи и детски градинки

1 паркинг место на секои 120м² вкупно изградената површина.

В3 - Култура

-Потребниот број на паркинг места се утврдува со проектна документација во зависност од потребите на градбата и специфичните услови кои произлегуваат од нејзината намена и програмските барања;

В4 - Државни институции

- 1 паркинг место на 80 м² од вкупно изградената површина

В5 - Верски институции

- Потребниот број паркинг места се утврдува со проектна документација во зависност од потребите за градбата;

4. Г - ПРОИЗВОДСТВО, ДИСТРИБУЦИЈА И СЕРВИСИ

Г1 - Тешка индустрија, Г2 - Лесна индустрија,

Г3 - Сервиси и Г4 - Стоваришта

- Потребниот број паркинг места се утврдува со проектна документација во зависност од потребите за градбата и специфичните услови кои произлегуваат од нејзината намена;

5. Д-ЗЕЛЕНИЛО, СПОРТ, РЕКРЕАЦИЈА И МЕМОРИЈАЛНИ ПРОСТОРИ**Д1 - Парковско зеленило**

- Потребниот број паркинг места се утврдува со проектна документација во зависност од специфичните потреби и услови;

Д2 - Заштитно зеленило

- Не се предвидуваат паркинг места за оваа намена.

Д3 - Спорт и рекреација

- Потребниот број паркинг места се утврдува со проектна документација во зависност од потребите за градбата и специфичните услови кои произлегуваат од нејзината намена и програмските барања;

Д4 - Меморијални простори

- Потребниот број паркинг места се утврдува со проектна документација во зависност од специфичните потреби и услови;

(2) Димензионирањето на групните паркиралишта во градежните парцели и градбите од класите на намени А2, А3, Б2, Б3, Б4, Б5, Б6, В1, В2, В3, В4 и В5 се врши на тој начин што на вкупниот број паркинг места се планираат минимум 3% паркинг места за лица со инвалидитет. На паркиралишта со помалку од 20 места се предвидува минимум едно паркинг место за лица со инвалидитет.

(3) Во градежните працели за да се задоволат нормативите од став (1) на овој член, може да се реализира заедничко подземно и надземно паркирање, како и вертикални и хоризонтални комуникации за две или повеќе парцели преку заедничка пристапна комуникација, заради обезбедување на потребниот број на паркинг места, по добиена согласност од сопствениците на градежното земјиште кое е опфатено со предметните градежни парцели.

(4) Во случај кога во градежните парцели не може да се исполнат условите за потребниот број на паркинг места за градба со две или повеќе намени, од кои една намена е В3-Култура, може да се реализира заедничко користење на паркинг просторот со утврден режим на користење во зависност од времето на користење на деловите од објектот согласно намените.

11. СООБРАЌАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА**Член 60**

Целокупната сообраќајна инфраструктура во рамките на планските опфати која треба да ја зголеми точноста и безбедноста на сообраќајот, да овозможи рамномерен просторен развој и да го зголеми квалитетот на животот на луѓето во урбанизираниот простор, се планира со урбанистичките планови и урбанистичко-планските документации од Законот за просторно и урбанистичко планирање.

Член 61

(1) Сообраќајната инфраструктура се состои од мрежа на сообраќајници, односно мрежа на улици.

(2) Уличната мрежа се состои, според хиерархиската функционална класификација, од примарна и секундарна улична мрежа.

(3) Примарната мрежа на улици се состои од:

- магистрални улици,
- собирни улици.

(4) Магистралните улици се делат на три поткатегории и тоа:

- транзитни магистрални улици или брзи магистрални,
- градски магистрални улици или градски магистрални и

- магистрална улица низ населено место - село.

(5) Секундарната мрежа на улици се состои од:

- сервисни улици,
- станбени улици и индустриски улици и
- пристапна улица

(6) Во секундарната мрежа на улици спаѓаат и следните некатегоризирани сообраќајни површини:

- пешачки улици и патеки.

Член 62

(1) Примарната мрежа на улици служи за движење и транспорт на учесниците во сообраќајот, додека секундарната мрежа служи за пристап на учесниците во сообраќајот кон урбаните содржини во парцелираното градежно земјиште.

(2) Пристап од примарна мрежа на улици е дозволен само за придружни објекти во функција на уличната мрежа.

Член 63

(1) **Транзитна магистрална улица** е магистрална сообраќајница која е интегрален дел од системот на државните патишта и се поврзува со автопат, експресен пат, магистрален или регионален пат. Транзитната магистрала се планира да овозможи движење на возилата со брзина од 60-100 км/час и да дава највисоко сообраќајно ниво на услуга. Крстосувањето на оваа улица е можно само со улици од примарната мрежа и тоа со денивелирани крстосници во два нивоа. На транзитни магистрални улици не се планира паркирање, пристап до градби, јавен градски превоз, сообраќај со велосипеди и пешаци.

(2) **Градска магистрална улица** е магистрална сообраќајница која ги поврзува поедините делови на населените места и ги поврзува со мрежата на државните патишта. Градската магистрала се планира да овозможи движење на возилата со брзина од 40-90 км/час и да даде највисоко ниво на сообраќајна услуга. Крстосувањето на оваа улица е можно само со улици од примарната мрежа и со сервисните улици. На градските магистрални улици не може да се врши паркирање и пристап до градбите, но може да се планира јавен градски сообраќај и сообраќај со велосипеди и пешаци.

(3) **Магистрална улица низ населено место - село** е магистрална сообраќајница која ги поврзува поедините делови на населените места и ги поврзува со мрежата на државните патишта. Магистрална улица низ населено место – село се планира да овозможи движење на возилата со брзина од 40-60 км/час. Крстосување на оваа улица е можно со примарната и со секундарната сообраќајна мрежа. На магистралната улица низ населено место – село не може да се врши паркирање и пристап до градбите, но може да се планира јавен сообраќај и сообраќај со велосипеди и пешаци.

(4) Собирна улица е сообраќајница која го собира сообраќајот од секундарната улична мрежа и обратно, го дистрибуира сообраќајот од примарната улична мрежа во секундарната улична мрежа. Собирната улица се планира да овозможи движење на возила со брзина од 40-60 км/час. На оваа улица се планира јавен градски сообраќај и сообраќај на велосипеди и пешаци, но паркирање и пристап до градбите не се дозволува. Крстосувањето на оваа улица со улици од иста категорија, или со сервисна улица, како и со станбена улица во исклучителни случаеви е со крстосници на едно ниво со синхронизирана семафорска сигнализација.

(5) Сервисна улица е сообраќајница која ги поврзува собирните улици со станбените и индустриските улици. Сервисната улица се планира за сообраќај на возила со брзина од 30-50 км/час. На сервисната улица се планира јавен градски сообраќај и сообраќај на велосипеди и пешаци, а пристапот кон градежните парцели е директен од сервисната улица. Крстосувањето на оваа улица може да биде со градска магистрална улица, собирна улица и со улици од иста или пониска категорија и треба да е на едно ниво.

(6) Станбена улица е сообраќајница која ги поврзува градежните парцели и градби со намена А, Б и В со сервисните и сообраќајните улици. Пристапот кон градежните парцели е директен од станбената улица. Оваа улица се планира за сообраќај на возила со брзина од 30-40 км/час, сообраќај на велосипеди и пешаци, подолжно паркирање, додека јавен градски сообраќај не треба да се планира.

(7) Индустриска улица е улица во индустриска зона која ги поврзува градежните парцели со намена Г со сервисните и собирните улици. Пристапот кон градежните парцели од оваа улица е директен и на неа може да се планира и јавен градски сообраќај. Индустриската улица се планира за сообраќај со брзина од 30-50 км/час.

(8) Пристапна улица е категоризирана сообраќајна површина во ниво на тротоар која е наменета за директен пристап до внатрешните градежни парцели во блокот и ги поврзува истите со станбените и индустриските улици. Пристапната улица е наменета за движење на возила и пешаци со брзина до 30 км/час.

(9) Интегрирана сообраќајна површина е површина наменета за движење на возила, пешаци, велосипеди и др. со брзина до 20 км/час и максимална должина од 120 метри, преку која може да се обезбеди директен пристап до внатрешните градежни парцели во блокот во случаите кога се работи за густо изграден градежен фонд во амбиентални целини.

(10) Пешачки улици и патеки се површини наменети за движење на пешаци и при нивното планирање се води сметка тие да можат да послужат и за движење на интервентни возила.

(11) Елементите на сообраќајот во рамките на градежната парцела се определуваат во проектна документација а во зависност од намената и функционалните потреби на градбите.

(12) Јавно паркиралиште е посебно уреден и обележан простор наменет за паркирање на определен вид возила. Терминалите за товарни возила се вид на јавни паркиралишта.

(13) Објектите и катните гаражи може да бидат изградени и опремени со технички системи за паркирање за кои не се применуваат стандардите и нормативите од членот 58 на овој правиник, како што се касетните, ќелиските, платформските и други соодветни технички системи, при што максималната дозволена височина на градбата треба да се одредува само во метри.

(14) Изградена сообраќајна секундарна инфраструктура при донесување на урбанистички план и урбанистичко-планска документација со кои предмет на планирање е една градежна парцела или со кои се врши изменување и дополнување во рамки на една градежна парцела, се смета секоја секундарна мрежа на улици и некатегоризираните сообраќајни површини, кои овозможуваат директен пристап до градежната парцела, со или без коловозна конструкција.

Член 64

Паркирање не се планира кај примарната мрежа на улици.

Член 65

(1) Уличната мрежа и нејзините елементи се планираат и обликуваат во урбанистичките планови и урбанистичко планските документации од Законот за просторно и урбанистичко планирање според постојните сообраќајни потреби и според планираните потреби до крајот на планскиот период.

(2) Со урбанистички план и урбанистичко планска документација не треба да се планираат услови за градба кои ги зголемуваат потребите за сообраќајна инфраструктура над капацитет на постојната улична мрежа, доколку со истиот урбанистички план и урбанистичко-планска документација или друг урбанистички план и урбанистичко-планска документација за пошироката околина синхронично не се планираат услови со кои соодветно се зголемуваат капацитетот, проточноста и нивото на услуги на сообраќајната мрежа на улици.

(3) Кога во урбанистички план и урбанистичко-планска документација се планира улична мрежа во подрачје кое е густо изградено со вреден и неамортизиран градежен фонд или со други градби за кои не постојат економски претпоставки дека ќе бидат експроприрани и рушени поради проширување на сообраќајните коридори, уличната мрежа се планира, категорира и димензионира според можностите за реализација во планскиот период.

(4) При планирање на уличната мрежа во урбанистичкиот план треба да се образложи неопходноста и рационалноста на планираната сообраќајна инфраструктура, односот помеѓу трошоците за изградба на планираната инфраструктура и планираната корист од неа, како и приоритетен етапен план за реализација на уличната мрежа во однос на реалните и планираните приходи на општината која го донесува планот.

12. ЕЛЕМЕНТИ НА УЛИЧНАТА МРЕЖА

Член 66

(1) Профилот на сообраќајницата е дефиниран со бројот и широчината на сообраќајните ленти, тротоарите, велосипедските патеки и заштитниот појас, чии што збир ја претставува широчината на сообраќајниот коридор.

(2) Бројот и широчината на сообраќајните ленти се утврдува врз основа на пресметка на потребната пропусна моќ и ниво на услуга на планираната улица до крајот на планскиот период.

(3) Широчината на сообраќајната лента зависи од категоријата на улицата и планираната пропусна моќ и изнесува:

- транзитна и градска магистрална улица
3,50-3,75 м;
- магистрална улица низ населено место - село
3,25-3,50 м;
- за собирна улица
3,25 - 3,50 м;
- за сервисна улица
3,00 - 3,25 м;
- за станбена улица
2,75 - 3,00 м и
- за индустриска улица
3,50 - 3,75 м.

(4) Широчината за велосипедска патека за еден ред велосипеди изнесува 1 м, заштитното растојание кон регулационата линија треба да изнесува 0,25 м, а кон работ на коловозот 0,75 м. Велосипедската патека која се планира издвоена од другите елементи на улицата треба да е широка најмалку 1,50 м.

(5) Најмалата широчина на пешачката патека треба да е 1,50 м.

(6) Најмалата широчина на тротоарите од примарната мрежа, освен за магистрална улица низ населено место - село треба да изнесува 2,00м, додека најмалата широчина на тротоарите за магистрална улица низ населено место - село и за улиците од секундарната мрежа треба да изнесува 1,50 м.

(7) Минимална широчина на пристапна улица треба да е 5,50 м.

(8) Минималната широчина на интегрираната сообраќајна површина треба да е 3,50 метри.

(9) Минимална широчина на пешачка улица треба да е 4,00 м.

(10) Минимална широчина на разделен појас помеѓу два коловози треба да е 2,00 м.

(11) Доколку постојат изградени објекти со намена домување во станбени куќи, поради кои не може да се реализира пристапна улица од став (7) од овој член, сообраќајницата која обезбедува колски пристап до градежните парцели со иста намена не треба да е помала од 3,5 метри.

Член 67

(1) Попречниот профил на транзитна магистрала се состои од најмалку два коловози со по две сообраќајни ленти и една сервисна лента како и разделен појас меѓу коловозите, со вкупна широчина од најмалку 21м.

(2) Попречниот профил на градска магистрална улица се состои од најмалку два коловози со по две сообраќајни ленти, велосипедска патека и тротоар, како и разделен појас помеѓу коловозите, со вкупна широчина од најмалку 23 м.

(3) Попречниот профил на магистрална улица низ населено место - село се состои од најмалку еден коловоз со две сообраќајни ленти и два тротоари, со вкупна широчина од најмалку 9,50м.

(4) Попречниот профил на собирна улица се состои од најмалку еден коловоз со две сообраќајни ленти и два тротоара, со вкупна широчина од најмалку 10,50 м.

(5) Попречниот профил на сервисна улица се состои од најмалку еден коловоз со две сообраќајни ленти и два тротоари, со вкупна широчина од најмалку 9,00 м.

(6) Попречен профил на станбена улица се состои од најмалку еден коловоз со две сообраќајни ленти и два тротоари со вкупна широчина од најмалку 8,50 м.

(7) Попречниот профил на индустриска улица се состои од најмалку еден коловоз со две сообраќајни ленти и два тротоари со вкупна широчина од најмалку 10м.

(8) По исклучок на ставовите (1) и (2) од овој член, со Проект за инфраструктура може да се намали минималната вкупна широчина на попречниот профил со оставање на разделниот појас, само во случаите кога е констатирано дека во планираниот попречен профил постојат градби или високо зеленило.

Член 68

Елементите на геометриското обликување на сообраќајниците се планираат и утврдуваат врз основа на проектната брзина предвидена за сообраќајниот коридор, која зависи од рангот на сообраќајницата.

Член 69

(1) Големината на радиусот на хоризонталните кривини зависи од проектната брзина на сообраќајницата.

(2) Долната граница на вредноста на Р-радиусот на хоризонталните кривини е функција од брзината и треба да изнесува за:

- Брзини до 30 км/час $R = 30$ м;
- Брзини до 40 км/час $R = 50$ м;
- Брзини до 50 км/час $R = 80$ м;
- Брзини до 60 км/час $R = 120$ м;
- Брзини до 70 км/час $R = 180$ м;
- Брзини до 80 км/час $R = 250$ м;
- Брзини до 90 км/час $R = 350$ м;
- Брзини до 100 км/час $R = 450$ м;
- Брзини до 110 км/час $R = 600$ м и
- Брзини до 120 км/час $R = 750$ м.

(3) Можните брзини за движење по одреден тип на улици при планирање изнесуваат:

- пристапни улици до 30 км/час;
- станбени улици од 30 км/час до 40 км/час ;
- сервисни улици од 30 км/час до 50 км/час;
- индустриски улици од 30 км/час до 50 км/час;
- собирни улици од 40 км/час до 60 км/час;
- магистрална улица низ населено место - село од 40 км/час до 60 км/час
- градски магистрални улици без денивелирани крстосувања од 40 км/час 80 км/час;
- градски магистрални улици со денивелирани крстосувања од 60 км/час 90 км/час и
- транзитни магистрални улици од 60 км/час до 100 км/час;

Член 70

(1) Подолжниот наклон зависи од категоријата на улицата и патеката и треба да изнесува за:

- магистрална улица	макс.4%, (6%);
- собирна улица	макс.5%, (7%);
- сервисна улица	макс.6% (10%);
- станбена улица	макс.8% (12%);
- индустриска улица	макс. 4% (6%);
- самостојна пешачка патека	макс.12% (14%) и
- велосипедска патека	макс. 8% (12%).

(2) Вредностите во заградите од став (1) на овој член, претставуваат исклучителни подолжни наклони, кои се применуваат само при реконструкција на постојните сообраќајници или во случај каде што со техничко-економско образложение е оправдано примената на исклучителни наклони.

Член 71

Максималната должина на слепа улица треба да изнесува 120 м со потребно проширување за свртување со „Т“ завршеток, или друг облик на проширување со потребни димензии за свртување на возилата за 180°.

Член 72

Минималниот радиус - R на хоризонтална кривина на крстосниците, во зависност од категоријата на улицата треба да изнесува за:

- магистрални улици	$R = 12$ м;
- собирни улици	$R = 10$ м;
- сервисни улици	$R = 8$ м;
- станбени улици и пристапни улици	$R = 6$ м и
- индустриски улици	$R = 12$ м.

Член 73

(1) Минималното растојание на крстосниците на градските сообраќајници зависи од видот на крстосницата и категоријата на сообраќајницата.

(2) За денивелираните крстосници минималното растојание меѓу две крстосници треба да изнесува 600 м, во што не се сметаат денивелирани влезови и излези од сообраќајницата.

(3) За крстосници во ниво, минималното растојание меѓу две крстосници треба да изнесува за:

- магистрални улици	200 м;
- собирни улици	100 м;
- магистрална улица низ населено место-село	100 м;
- сервисни улици	60 м;
- станбени улици	40 м и
- индустриски улици	40 м.

(4) Минималното растојание од крстосницата до влезно-излезното приклучување на примарната улична мрежа како што се градските магистрални и собирните улици кои во својот профил имаат разделен појас помеѓу коловозите и минимум по две сообраќајни ленти во правец, изнесува:

- за градска магистрална улица минимум 100 метри и
- за собирна улица минимум 50 метри.

Член 74

Најмали димензии на ниши за автобуски стојалишта во рамките на системот на градскиот автобуски превоз се:

- минимална должина на нишата треба да изнесува 24 м и
- минимална широчина на нишата треба да изнесува 2,50 м.

13. УСЛОВИ ЗА ДВИЖЕЊЕ НА ЛИЦА СО ИНВАЛИДИТЕТ

Член 75

(1) Составен дел на урбанистичките планови се конкретни мерки за создавање на услови за непречено движење на лица со инвалидитет во рамките на планскиот опфат.

(2) Планските одредби од ставот (1) на овој член особено се однесуваат на уредувањето на градежното земјиште за општа употреба и условите за градење на градби од класите на намени А, Б и В.

Член 76

(1) Површините за движење на пешаците кои се планираат во урбанистичките планови и тоа тротоари, пешачки улици, пешачки патеки и плоштади каде што карактеристиките на теренот тоа го дозволуваат, треба да се со континуирана нивелета без скалести денивелации со подолжен наклон од најмногу 8,33%.

(2) Доколку јавните пешачки површини се на терен со големи висински разлики кои мораат да се совладаат со скали, со урбанистички план и урбанистичко планска документација треба да се предвиди алтернативна врска со рампа со максимален пад од 8,33% или во однос 1:12.

(3) Рампата од став (2) на овој член се димензионира за двосмерно движење на лица во колички при што нејзината најмала широчина треба да е 1,65 м, а оптималната широчина треба да е 1,80 м.

(4) Во зависност од наклонот на рампата, ограничена е нејзината должина и тоа за:

- наклон од 8,33% или во однос (1:12), максимална должина на рампата е 9 м;
- наклон од 6,66% или во однос (1:15), максимална должина на рампата е 12 м, и
- наклон од 5,0% или во однос (1:20), максимална должина на рампата е 15 м.

(5) Во случаите кога е неопходна поголема должина на рампите од онаа одредена во ставот (4) на овој член, треба да се планираат одморишта чија што најмала должина треба да е 1,50 м, а оптимална должина треба да е 1,80 м.

Член 77

(1) При планирањето на елементите на уличната мрежа во урбанистичкиот план треба да се предвидуваат рампи на секој пешачки премин за совладување на денивелацијата помеѓу тротоарот и коловозот.

(2) Минималната широчина на рампата од став (1) на овој член треба да е 1 м, а оптималната широчина треба да е 1,80 м.

(3) Најголемиот наклон на рампата од став (1) на овој член е 20% или во однос (1:5), а оптималниот наклон треба да е 8,33% или во однос (1:12).

Член 78

Постојаната и времената урбана опрема на јавните пешачки површини не треба да претставува архитектонска бариера и да го попречува или отежнува сообраќајот на пешаците, а особено на лица со инвалидност со колички.

Член 79

(1) Во условите за градење кои во урбанистичките планови се уредуваат за градби од класите на намени А2, А3 и А4, како и групите на класи на намени Б и В, треба да се предвидуваат рампи за пристап за висинско совладување на денивелираните површини за комуникација на влезовите од градбите и внатрешни рампи во јавните и групните простории како и просториите за собири.

(2) Рампите од став (1) на овој член треба да се димензионираат според одредбите од член 78 на овој правилник, при што минималната широчина на рампите треба да изнесува 1 м.

14. УРБАНО ЗЕЛЕНИЛО И ОЗЕЛЕНЕТОСТ

Член 80

(1) Со урбанистички план се одредуваат улиците со дрвореди, видот на дрвата, меѓусебното растојание на садниците и опремата на дрворедното место.

(2) Дрвореди се планираат на улици чишто тротоари имаат широчина од најмалку 3 м.

(3) Оската на дрворедот треба да е оддалечена најмалку 0,70 м од работ на коловозот.

(4) Доколку местото за садници е со квадратна форма, отворот во пешачката површина треба да има димензии од 0,90/0,90 до 1,20/1,20 м, а доколку е со кружна форма нејзиниот дијаметар треба да е од 0,90 до 1,20 м.

(5) Хоризонталната заштита на местото за садници е секогаш во исто ниво со пешачката површина околу него, заради обезбедување на непречено движење на пешаци и лица со инвалидитет и колички.

Член 81

(1) Со урбанистички план се уредува кои површини од градежното земјиште се наменети за парковско зеленило од класата намени Д1.

(2) Површина изведена со класа на намена Д1 или со планска одредба утврдена во урбанистички план со истата класа на намена, може да се пренамени во друга класа на намена само со генерален урбанистички план.

(3) Во урбанистичкиот план во посебните услови за градење за парцелираното градежно земјиште со класа на намена Д1 се врши уредување на парцелата со пешачки и озеленети површини, хортикултурно решение на озеленетите површини, и режимот на опремувањето на пешачките површини и содржини од компатибилни класи на намени утврдени во Прилог 1 на овој правилник.

Член 82

(1) Со планска одредба во урбанистичкиот план се уредува процентот на озеленетост во рамки на градежната парцела, блокот или четврта.

(2) Процентот на озеленетост е однос помеѓу површината на градежно земјиште наменето за зеленило и вкупната површина на градежното земјиште изразен во проценти.

(3) Кога со урбанистички план и урбанистичко планска документација ќе се утврди процент на озеленетост, оваа планска одредба станува составен дел на условите за градење.

Член 83

При утврдување на условите за планирање на општите акти од член 84 од Законот за просторно и урбанистичко планирање, површината за градење може да се протега во рамки на една или повеќе катастарски парцели, при што минималното растојание од површината за градење до границата на парцела кон постоечка сообраќајница не треба да е помало од 3 м.

15. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 84

Наменската употреба на градежното земјиште во урбанистичките планови донесени до 28 јуни 2006 година соодветствува со класите на намени утврдени со овој правилник дадени во Прилог 2 кој е составен дел на овој правилник.

Член 85

При спроведувањето на урбанистичките планови донесени до денот на влегувањето во сила на овој правилник, ќе се применуваат одредбите од член 50 став (3) од овој правилник, освен доколку со одредбите за спроведување на овие урбанистички планови не е дефинирано дека површините од дозволените пречекорувања од страна на издадените елементи од архитектонска пластика влегуваат во вкупно изградената површина.

Член 86

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Службен весник на Република Македонија” бр. 63/12, 126/12, 19/13, 95/13, 167/13, 37/14, 125/14, 148/14 и 65/15).

Член 87

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 02-12086/1
17 август 2015 година
Скопје

Министер
за транспорт и врски,
Владо Мисајловски, с.р.

ПРИЛОГ - 1

Група на платени работи	Дополнителни поднаслови	Кодификација на платените работи на основните единици на мерката	Максимално додатоци % на работната единица на основните единици на мерката на основните единици на мерката	Максимално додатоци % на работната единица на основните единици на мерката на основните единици на мерката
A ДОМУВАЊЕ	A0 ДОМУВАЊЕ ПОСРЕДНИ РАБОТИ	—	0	0
	A1 ДОПУПАЊЕ ВО СТАВАРИ И ВРБИ	B1	30	30
		B1	30	
		D3	30	
		B5	5	
	A2 ДЕПОЗИТИ ВО СТАВАРИ И ВРБИ	B5	15	40
		B1	30	
		B2	30	
		B4	20	
		B5	40	
		B4	10	
		D3	40	
	A3 РАБОТИ ДОМУВАЊЕ	B1	20	20
		B2	20	
		B1	20	
		B2	20	
		D3	20	
	A4 ВКУПНО ДОМУВАЊЕ	B1	30	30
		B3	30	
		B2	30	
D3		30		
B КОМЕРЦИЈАЛНИ И ДЕЛОВНИ НАМЕНИ	B1 МАЛ КОМЕРЦИЈАЛНИ И ДЕЛОВНИ НАМЕНИ	B1	20	40
		A1	20	
		B4	20	
	B2 ГОЛЕМИ ТРГОВНИ СТОБИ	A2	40	40
		A3	40	
		B5	40	
		B3	40	
		B4	40	
		B4	40	
	B3 ГОЛЕМИ ПРОФИЛНИ СТОБИ	A1	40	40
		B5	40	
		B4	40	
		B1	40	
	B4 ДЕЛОВНИ ПРОСТОЦИ	D3	40	40
		B5	40	
		B1	40	
		B2	40	
		B3	40	
		B4	40	
	B5 КОМЕРЦИЈАЛНИ И ДЕЛОВНИ НАМЕНИ	B1	40	40
		B2	40	
		B3	40	
		B4	30	
		B4	40	
B2		40		
B3		40		
D3		40		
B6 ГРАДБИЛА СТОБИ	B5	20	40	
	B1	20		
	B2	40		
	B3	20		
	B4	20		
	B2	20		
	D3	10		
	D3	20		

Група на работна места	Одговарајќи класа на вештина	Комплетноста класи на вештини на основата на класа на вештина	Максимален доделен % на учество на административна класа на вештина по одделение одговорна класа на вештина во вештината	Максимален доделен % на учество на вештината на компетитивните класи на вештини во однос на основната класа на вештина во вештината
В ЈАВНИ ИНСТИТУЦИИ	B1 ОПЕРАТИВНИ И ПОМОК	A3	20	20
		B1	10	
		B4	10	
		B3	20	
		D1	20	
	B2 АДМИНИСТРАТИВНИ И СОПОМОЖНИ ВЕШТИНИ	B5	20	40
		F1	20	
		D1	20	
		B4	20	
		B5	20	
	B3 КУЛТУРА	B5	49	49
		B1	49	
		B2	49	
		B4	49	
		B1	49	
		B1	49	
		D1	49	
	B4 ДРУГАТИ ИНСТИТУЦИИ	B1	25	25
		B2	25	
		B3	25	
		B4	25	
		B5	25	
		B3	49	
		B2	49	
	B5 ВРСНИ ВЕШТИНИ	B1	49	49
		B1	49	
		B2	49	
		B3	49	
B4		49		
B1		49		
B1		49		
Г ПРОИЗВОДСТВО, ДИСТРИБУЦИЈА И СЕРВИСИ	G1 ТЕКСТИЛ И МАШИЦА НА РАБОТНИЦИ	D1	30	49
		D2	30	
		D4	30	
		B4	10	
		B2	5	
		F2	49	
		F3	49	
	G2 ТЕКСТИЛ И МАШИЦА НА РАБОТНИЦИ	B1	30	49
		B2	30	
		B4	10	
		B2	5	
		D1	30	
		D1	30	
D1		30		
G3 СЛОВНИ	B1	30	49	
	B2	30		
	B4	10		
	D1	30		
	D3	30		
	D4	30		
	F2	49		
G4 ПРОМАШНИ	B1	30	49	
	B2	30		
	B4	30		
	F2	49		
	D1	30		
	D1	30		
	D4	30		

Група на класа на намена	Основна класа на намена	Композитивни класа на намена на основата класа на намена	Максимален дозволен % на учество на основна класа на намена во однос на основна класа на намена во планот	Максимален дозволен % на учество на збирен на композитивните класа на намена во однос на основна класа на намена во планот	
Д ЗЕЛЕНИЛО И РЕКРЕАЦИЈА	D1 ПАРКОВСКО ЦЕЛЕНО	D1	10	10	
		D1	10		
	D2 ИЗБИТНО ЗЕЛЕНЛО	—	0	0	
		D3 СПОРТИВНА ПЛАЦА	D4		20
	D1		10		
	D2		30		
	D3		10		
	D4		10		
	D5		20		
	D6		30		
D3	20				
D1	40				
D4 МЕМОРИЈАЛНИ ПЛОСОВИ	D5	40	40		
Е ИНФРАСТРУКТУРА	E1 КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА	Учеството на класата на намена E1 во основната класа на намена се утврдува во урбанистичкиот план			
		E2 КОМУНАЛНА ОПЛАТНИЦИ	ТЕРИТОРИИ ОД СЛОБОДЕН ВОД, АЕРОДРОМИ, ПАВЛНИЦИ, ПЕРАНИИ, ЕЛЕКТРИЧНИ СТАНИЦИ, МЕДИУ СТАНИЦИ, ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННИ СТАНИЦИ И РАДИОМОДИФИЦИ НА ПОВРТА, РЕКРЕАЦИЈА И ВОДА, ПРОБА ДОКАЖАНИ ДОБИВА И СЛ.		Учеството на класата на намена E2 во основната класа на намена се утврдува во урбанистичкиот план
	КАРДИТАЛИНИ		D1	15	15
			D2	15	
		D3	15		
D4		15			
E3 НЕКОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА	Во класата на намену E3 не се утврдуваат композитивни намени				

ПРИПОГ - 2			
Наменска употреба на градежно земјиште во урбанистички планови донесени до 28 јуни 2006 година, која соодветствуваат со класите на намени дефинирани со овој Правилник	Основна класа на намена	Група на класи на намени	
<ul style="list-style-type: none"> • СЕМЕЈНИ КУКИ СО ГРАДИНИ, ИНДИВИДУАЛНО ДОМУВАЊЕ, СТАНОВАЊЕ, ВИЛНИ НАСЕЛБИ 	A0 <small>ДОМУВАЊЕ СО ПОДЕЛЕН РАБОТ</small>	A <small>ДОМУВАЊЕ</small>	
<ul style="list-style-type: none"> • СЕМЕЈНИ КУКИ СО ГРАДИНИ, ИНДИВИДУАЛНО ДОМУВАЊЕ, СТАНОВАЊЕ • ЗОНА ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ДОМАЊИНСТВА, СЕЛСКИ СТОПАНСКИ ДВОРОВИ 	A1 <small>ДОМУВАЊЕ ВО СТАВБЕНИ ОБЈЕКТИ</small>		
<ul style="list-style-type: none"> • ИНДИВИДУАЛНО ДОМУВАЊЕ СО ТЕРЦИЈЕРНИ ДЕЈНОСТИ • ЗАЕДНИЧКИ СТАВБЕНИ ОБЈЕКТИ • КОЛЕКТИВНО ДОМУВАЊЕ • КОЛЕКТИВНО СТАНОВАЊЕ • СТРУКТУРАЛНО ДОМУВАЊЕ • ДОМУВАЊЕ - ПРОГРАМА НА ВЛАДА • РЕЗИДЕНЦИЈАЛНИ ГРАДЕВИ • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • СТАРСКИ ДОМ • ОБЈЕКТИ ОД СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА • УЧЕНИЧКИ ДОМ 	A2 <small>ДОМУВАЊЕ ВО СТАВБЕНИ ЗГРАДИ</small>		
<ul style="list-style-type: none"> • ИНТЕРНАТ, СТУДЕНТСКИ ДОМ • СТУДЕНТСКИ ДОМ • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • ВИКЕНД НАСЕЛБИ, ВИКЕНД ЗОНИ, ВИКЕНД КУКИ • МОТЕЛ • ПЛАНИНАРСКИ ДОМ • ЛОВЕН ДОМ • КАМП • ДРЖАНИ • ТРГОВСКИ ЦЕНТАР • ЗАНАВЕРНИСКИ ДРЖАНИ 	A3 <small>ГРУПНО ДОМУВАЊЕ</small>		
<ul style="list-style-type: none"> • РАСАДНИК • УСЛУЖНИ ДЕЈНОСТИ • ТРГОВИЈА • УГОСТИТЕЛСТВО • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • ТРГОВСКИ ОБЈЕКТИ • ТРГОВСКИ ЦЕНТАР • ПАЗАРИ • СТОПНИ ПАЗАРИ • КВАНТАСКИ ПАЗАР 	A4 <small>ВРЕМНО СООТВЕТНО</small>		
<ul style="list-style-type: none"> • АГРОБЕРЗА • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • УГОСТИТЕЛСКИ И ТУРИСТИЧКИ КАПАЦИТЕТИ • РЕСТОРАН • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ - ПРОГРАМА НА ВЛАДА • ЈАВНА АДМИНИСТРАЦИЈА • ЈАВНО ИНФОРМИРАЊЕ 	B1 <small>МАЛИ КОМПЕРСИВНИ ДЕЛОВНИ ОБЈЕКТИ</small>		B <small>КОМЕРЦИЈАЛНИ И ДЕЛОВНИ НАМЕНИ</small>
<ul style="list-style-type: none"> • УГОСТИТЕЛСКИ И ТУРИСТИЧКИ КАПАЦИТЕТИ • ХОТЕЛИ • ХОТЕЛСКИ КОМПЛЕКСИ • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • ПРЕНОЈИШТА, ПАНСИОНИ • СИТЕ ВИДОВИ НА ОДМОРАЛИШТА • БАЊИ 	B2 <small>БОЛЕМИ ТРГОВСКИ ОБЈЕКТИ</small>		
<ul style="list-style-type: none"> • УГОСТИТЕЛСКИ И ТУРИСТИЧКИ КАПАЦИТЕТИ • ХОТЕЛИ • ХОТЕЛСКИ КОМПЛЕКСИ • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • ПРЕНОЈИШТА, ПАНСИОНИ • СИТЕ ВИДОВИ НА ОДМОРАЛИШТА • БАЊИ 	B3 <small>ГОЛЕМИ УГОСТИТЕЛСКИ ОБЈЕКТИ</small>		
<ul style="list-style-type: none"> • УГОСТИТЕЛСКИ И ТУРИСТИЧКИ КАПАЦИТЕТИ • ХОТЕЛИ • ХОТЕЛСКИ КОМПЛЕКСИ • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • ПРЕНОЈИШТА, ПАНСИОНИ • СИТЕ ВИДОВИ НА ОДМОРАЛИШТА • БАЊИ 	B4 <small>ДЕЛОВНИ ПРОСТОРИ</small>		
<ul style="list-style-type: none"> • УГОСТИТЕЛСКИ И ТУРИСТИЧКИ КАПАЦИТЕТИ • ХОТЕЛИ • ХОТЕЛСКИ КОМПЛЕКСИ • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • ПРЕНОЈИШТА, ПАНСИОНИ • СИТЕ ВИДОВИ НА ОДМОРАЛИШТА • БАЊИ 	B5 <small>КОТЕЛСКИ КОМПЛЕКСИ</small>		
<ul style="list-style-type: none"> • СПОРТСКИ ЦЕНТРИ, ОБЈЕКТИ • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ 	B6 <small>ГРАДНИ МАГАСИНИ</small>		

<ul style="list-style-type: none"> • ОБРАЗОВАНИЕ • ОСНОВНО ШКОЛО - УЧИЛИШТЕ • СРЕДНО ШКОЛО - УЧИЛИШТЕ • ФАКУЛТЕТ • РАСАДНИК • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • ОБЈЕКТИ ОД НАУКА • ИНСТИТУТ • ОБЈЕКТИ ОД ЗДРАВСТВО • ОБЈЕКТИ ОД СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА • САНАТОРИУМИ • БАЊИ • ДЕТСКИ ГРАДИНИ 	B1 <small>ОБРАЗОВАНИ И ВОДИ</small>	
<ul style="list-style-type: none"> • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • ОБЈЕКТИ ОД КУЛТУРА • ТЕАТАР • ДОМ НА КУЛТУРА • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • ДРЖАВНА И ЛОКАЛНА УПРАВА • КАЗНЕНО ПОПРАВЕН ДОМ • КОМПЛЕКСИ И ОБЈЕКТИ НА МО • СПЕЦИЈАЛНИ НАМЕНИ • ДИПЛОМАТСКИ ПРЕСТАВНИШТА • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • ЈАВНА АДМИНИСТРАЦИЈА 	B2 <small>ЗДРАВСТВО И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА</small>	
<ul style="list-style-type: none"> • ПОСТОЈНИ ВЕРСКИ ОБЈЕКТИ • ЦРКВА • ДАМИЈА • СИНАГОГА • ХРАМ • МАНАСТИР • СЕРВИСНИ ДЕЈНОСТИ • ИНДУСТРИСКИ ЗОНИ • ГРАДЕЖНА ИНДУСТРИЈА • РАМНЕРИЈА • ТЕШКА ИНДУСТРИЈА • ЖЕЛЕЗАРА • СЛОБОДНА СТОПАНСКА ЗОНА • МАЛО СТОПАНСТВО 	B3 <small>КУЛТУРА</small>	B <small>ЈАВНИ ИНСТИТУЦИИ</small>
<ul style="list-style-type: none"> • ЛЕСНА И НЕЗАГАДУВАЧКА ИНДУСТРИЈА • ФАРМИ • ГРАДЕЖНА ИНДУСТРИЈА • СЕРВИСИ • МАЛО СТОПАНСТВО • СТОВАРИШТА • МАГАЦИНИ • СКЛАДИШТА • СИЛОСИ • ПАРК • БОТАНИЧКА ГРАДИНА 	B4 <small>ДРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ</small>	
<ul style="list-style-type: none"> • ЗОНА ЗА САНИТАРНА ЗАШТИТА • ЗАШТИТНО-ЗЕЛЕНИЛО • СПОРТСКИ ТЕРЕНИ • ТЕНИСКИ ТЕРЕНИ • СПОРТСКИ ТЕРЕНИ И ОБЈЕКТИ • СПОРТ И РЕХАБИЛИТАЦИЈА • БАЗЕНИ • ПЛАЖИ • МЕМОРИЈАЛЕН ПАРК • СПОМЕН ПАРК • ВЕРСКИ ОБЈЕКТ СО ГРОВИШТА • ГРОВИШТА 	B5 <small>ПРОСТАНИТIVИ БИИ</small>	
<ul style="list-style-type: none"> • СЕРВИСИ • МАЛО СТОПАНСТВО • СТОВАРИШТА • МАГАЦИНИ • СКЛАДИШТА • СИЛОСИ • ПАРК • БОТАНИЧКА ГРАДИНА 	G1 <small>ТЕШКА ИНДУСТРИЈА</small>	
<ul style="list-style-type: none"> • СЕРВИСИ • МАЛО СТОПАНСТВО • СТОВАРИШТА • МАГАЦИНИ • СКЛАДИШТА • СИЛОСИ • ПАРК • БОТАНИЧКА ГРАДИНА 	G2 <small>ЛОСНИ ИНДУСТРИЈА</small>	G <small>ПРОИЗВОДСТВО, ДИСТРИБУЦИЈА И СЕРВИСИ</small>
<ul style="list-style-type: none"> • СЕРВИСИ • МАЛО СТОПАНСТВО • СТОВАРИШТА • МАГАЦИНИ • СКЛАДИШТА • СИЛОСИ • ПАРК • БОТАНИЧКА ГРАДИНА 	G3 <small>СЕРВИСИ</small>	
<ul style="list-style-type: none"> • СЕРВИСИ • МАЛО СТОПАНСТВО • СТОВАРИШТА • МАГАЦИНИ • СКЛАДИШТА • СИЛОСИ • ПАРК • БОТАНИЧКА ГРАДИНА 	G4 <small>СТОВАРИШТА</small>	
<ul style="list-style-type: none"> • СЕРВИСИ • МАЛО СТОПАНСТВО • СТОВАРИШТА • МАГАЦИНИ • СКЛАДИШТА • СИЛОСИ • ПАРК • БОТАНИЧКА ГРАДИНА 	D1 <small>МАЛОСЛОВНИ ЗЕЛЕНИЛО</small>	
<ul style="list-style-type: none"> • СЕРВИСИ • МАЛО СТОПАНСТВО • СТОВАРИШТА • МАГАЦИНИ • СКЛАДИШТА • СИЛОСИ • ПАРК • БОТАНИЧКА ГРАДИНА 	D2 <small>ЗАШТИТНО ЗЕЛЕНИЛО</small>	D <small>ЗЕЛЕНИЛО И РЕХАБИЛИТАЦИЈА</small>
<ul style="list-style-type: none"> • СЕРВИСИ • МАЛО СТОПАНСТВО • СТОВАРИШТА • МАГАЦИНИ • СКЛАДИШТА • СИЛОСИ • ПАРК • БОТАНИЧКА ГРАДИНА 	D3 <small>СПОРТ И РЕХАБИЛИТАЦИЈА</small>	
<ul style="list-style-type: none"> • СЕРВИСИ • МАЛО СТОПАНСТВО • СТОВАРИШТА • МАГАЦИНИ • СКЛАДИШТА • СИЛОСИ • ПАРК • БОТАНИЧКА ГРАДИНА 	D4 <small>МЕМОРИЈАЛЕН ПАРК</small>	
<ul style="list-style-type: none"> • СЕРВИСИ • МАЛО СТОПАНСТВО • СТОВАРИШТА • МАГАЦИНИ • СКЛАДИШТА • СИЛОСИ • ПАРК • БОТАНИЧКА ГРАДИНА 		

<ul style="list-style-type: none"> • СООБРАЌАЈНИ КОРИДОРИ • ВОДОВОДНИ, КАНАЛИЗАЦИСНИ ИНФРАСТРУКТУРИ • ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА ДО 20 КВ 	E1 КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА		
<ul style="list-style-type: none"> • ТЕЛЕКОМУНИКАЦИСКА ИНФРАСТРУКТУРА • АЕРОДРОМИ • ГРАНИЧНИ ПРЕМИНИ 			
<ul style="list-style-type: none"> • КОМУНАЛНИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ГРАДБИ • ПРОТИВПОЖАРЕН ДОМ • БЕНЗИНСКИ ПУМПНИ СТАНИЦИ • ГАРАЖНИ КУКИ - КАТНИ ГАРАЖИ • СООБРАЌАЈ И ВРСКИ • УСЛУЖНИ ЦЕНТРИ • ПОЛИГОН ЗА ОБУКА НА ВОЗАЧИ • РЕЗЕРВОАРИ ЗА ВОДА 			E2 КОМУНАЛНА СУПРАСТРУКТУРА
<ul style="list-style-type: none"> • ГРАДБИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕНЕРГИЈА • ТРАФОСТАНИЦИ ДО 20 КВ • ЗАГАДУВАЧКА КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА • РЕЗЕРВОАРИ ЗА ДЕРИВАТИ НАД 200 ТОНИ • ДЕПОНИИ • ТРАФОСТАНИЦИ НАД 20 КВ • ПРЕЧИСТИТЕЛНИ СТАНИЦИ 	E3 НЕКОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА		